

Městská knihovna v Praze

O PRINCEZNE NA KLÍČEK

Josef Hanzlík

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

43 poboček, **3** pojízdné knihovny, **4 000** akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, **60** Kč za registraci

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

O princezně na klíček

Josef Hanzlík

Znění tohoto textu vychází z díla [O princezně na klíček](#) tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Akropolis v Praze v roce 1997. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

§

Text díla (Josef Hanzlík: O princezně na klíček), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uved'te autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 15. 6. 2020.

OBSAH

KAPITOLA PRVNÍ Země malá, ale slavná, kdo má přednost v bráně	6
KAPITOLA DRUHÁ Podivný trůnní sál, hrači, hrači	10
KAPITOLA TŘETÍ Namáhavý oběd a zdrcující novina	17
KAPITOLA ČTVRTÁ Co to je lékařská věda, záhada se vyjasní	20
KAPITOLA PÁTÁ První krůčky dětí, panovník se uklidňuje	26
KAPITOLA ŠESTÁ Princezna roste do krásy, vzácná zahraniční návštěva	30
KAPITOLA SEDMÁ Cítíš ten průvan? A stejně slzičky... ..	34
KAPITOLA OSMÁ Herkules Ursus, všechno ztraceno	41
KAPITOLA DEVÁTÁ Jak se hádají manželé – a kdo z toho má užitek	49
KAPITOLA DESÁTÁ Nečekaná nabídka k sňatku, Amálka se směje	53
KAPITOLA JEDENÁCTÁ Pohádková svatba, kdo jsou vlastně rádcové	58
KAPITOLA DVANÁCTÁ Jak je to s klíčkem, zaříkadlo a skutečná láska	65
KAPITOLA TŘINÁCTÁ Potápějící se loď, ale není kam spěchat	71
KAPITOLA ČTRNÁCTÁ Vynález století, nepěkné překvapení	75
KAPITOLA PATNÁCTÁ, POSLEDNÍ Ukázkový školní výlet, inzerát je zbytečný	82

KAPITOLA PRVNÍ

Země malá, ale slavná, kdo má přednost v bráně

Na světě se někdy dějí neuvěřitelné věci. A v pohádkovém světě ještě neuvěřitelnější.

To vám jednou bylo jedno království, vlastně to ani království nebylo, jenom vévodství. Ale protože tam všichni byli tak trochu ješitové, říkali své zemi velkovévodství. Jenomže to velkovévodství bylo hrozně malé – když jste si vylezli na strom a udělali si z dlaní dalekohled, přehlédli jste je málem celé jako fotbalové hřiště.

Abych nezdržoval, jméno té země hlásal zlacený nápis nad stejně zlaceným erbem na nádherné tepané bráně velkovévodského zámku:

MALÉ VELKOVÉVODSTVÍ

V zámku, jak jinak, žil panovník, velkovévoda Žán, a jeho roztomilá manželka, velkovévodkyně Evelína. A kromě nich samozřejmě spousty sluhů, kuchařů, uklízeček, komorných, zahradníků, holičů a kadeřnic, zubařek, pošťáků, zpěvaček lidových písní, vrátných a úředníků.

Nejvýznamnější ze všech byli dva velkovévodští rádcové, hrabě Brindalini a hrabě Cintalini. Spolu s vrchní dvorní dámou, madam Bombelesovou, tvořili dojemný a věrný trojlístek, prostě „šli si na ruku“.

Ale zanechme už úvodního vysvětlování, to bývá skoro vždycky únavné a nudné. Stoupneme si před tu nádhernou bránu se zlaceným erbem a budeme poslouchat a budeme se dívat. Právě

totiž – jako na pokyn dirigenta – přijely úplně současně dva kočáry, každý tažený párem bílých koní. Jeden zleva a druhý zprava.

Z kočárů – zase jako na povel – vystoupili dva pánové oblečení jako do starodávného plesu. Každý měl na sobě frak a přes něj černou pláštěnku, na hlavě cylindr, kolem krku elegantně obtočenou bílou hedvábnou šálu a v ruce krátkou hůlku. Vlastně se spíš podobali kouzelníkům.

Na okamžik se na sebe překvapeně podívali, jako by jejich setkání zařídila nějaká úžasná náhoda, pak se široce usmáli a lehce tůkli hůlkami do svých cylindrů. A dál se na sebe jen se zalíbením dívali, na tvářích reklamní úsměvy a v očích pobavené jiskřičky.

První promluvil pán zleva, který se od pána zprava lišil pouze tím, že měl pod nosem drobný knírek, kterému se někdy, určitě nespravedlivě, říká „podvodnický“. Pán zleva tedy řekl:

– Á, pan hrabě Cintalini...!

A pán zprava mu odpověděl:

– Á, pan hrabě Brindalini...!

A znova, naposledy, se na sebe líbezně zazubili. Pak pokračovali v rozhovoru, zdvořile si navzájem naslouchali, neskákali si do řeči jako nějakí nevychovaní, jenom se doplňovali jako výborně sehraná dvojice. Pán zleva, hrabě Brindalini, si radostně povzdechl:

– Jak je ten svět malý!

Hrabě Cintalini si také povzdechl:

– Zato naše velkovévodství...

– Je rovněž malé, doplnil ho hrabě Brindalini. – Tady se nic neutají. Mimochodem, hrabě, už jste slyšel ten nejnovější vtip? Proč by si měl hrabě Cintalini – chachacha, my se neudržíme! – pořídít cintáček?

Hrabě Brindalini se rozesmál, až se prohýbal. Jeho kolega ho sledoval se zachmuřenou tváří a pak řekl:

– Aby se nepobryndal. No a co má být? Vůbec to není vtipné. Ale mimochodem, víte, proč by si měl hrabě Brindalini – hehehe, nám se něco stane! – koupit bryndáček?

Ted' se zase Cintalini smál jako blázen. Brindalini se na něj chvíli díval, jako by ho litoval, a pak řekl znechuceně:

– Přece aby se nepocíтал, to zná každý, vy dětino. Jste už pomalu jako ten hračička.

A hůlkou ukázal k zámku.

Cintalini zdvihl obočí:

– Myslíte snad jako Jeho Jasnost velkovévoda Žán?

– Pst, nejmenovat! sykl Brindalini a položil si prst na rty. – Ale jinak, mezi námi, je to blázínek k pohledání. Pořád by něco vynalézal! Na vládnutí prostě nemá čas.

– Tak tak. A co teprve Její Jasnost...

– Myslíte tu ušmudlanou švadlenku?

– Pst, nejmenovat! Myslím velkovévodkyni Evelínu. V jednom kuse šije na panenky. Nedá se nic dělat, někdo na sebe musí vzít břímě vlády. A to je, ptám se, kdo?

Hrabě Cintalini pokynem ruky vyzval kolegu k odpovědi.

Brindalini se hůlkou dotkl svého cylindru a s úsměvem prohlásil:

– To jsme my.

Cintalini se také dotkl hůlkou cylindru a doplnil:

– A my.

– Takže nám nezbývá nic jiného než jít pomáhat vládnout.

Prosím, pane hrabě, máte přednost.

– A to zase ne, pane hrabě, přednost máte vy.

Oba rádcové se na sebe před zámeckou bránou roztomile usmáli a začali zpívat. Ach ano, já jsem se zapomněl zmínit, že Malé velkovévodství bylo poněkud operetní, dneska bychom řekli muzikálové. A v takové zemi se občas – někdy i ve velice nevhodnou chvíli a na velice nevhodném místě – někdo dá do zpěvu. Dvorní rádcové tedy zpívali:

*Pane hrabě, pane hrabě,
pane hrabě, pane hrabě...*

*Jen račte, vy jste mladší!
Ó ne, to vy jste mladší!
Jeden z nás musí začít!
A proto račte ráčit!*

Rádcové by se snad upoklonkovali. Ale náhle se otevřela zámecká brána a před pány se objevila vrchní dvorní dáma madam Bombelesová. Byla dost vychrtlá a léta mládí měla dávno za sebou, zato se ale silně a pestrobarevně líčila, na uších jí cinkaly dlouhé náušnice, na ruku chřestila spousta náramků, prsty měla plné prstenů a kolem krku se jí třpytilo několik náhrdelníků.

Rádcové se rozzářili a pronesli dvojhlasně:

– Ó, madam Bombelesová! Jako vždy okouzlující!

Dvorní dáma koketně zamžikala umělými řasami:

– Pánové jsou jako vždycky nedostižně galantní. Račte prosím vstoupit společně.

Rádcové se tedy vzali kolem ramen a tanečním krokem vešli na nádvoří velkovévodského zámku.

KAPITOLA DRUHÁ

Podivný trůnní sál, hrači, hrači

Nádvoří velkovévodského zámku vypadalo jako všechna podobná nádvoří. Nějaké ty sochy s vytřeštěnýma očima a s rukama vztaženýma kamsi do daleka, spousta bíle jiskřícího písku a záhony růží. Kolem hlavní cesty vedoucí k prosklenému zámeckému vchodu stály v přesně vyřízených řadách topoly.

Oba rádcové a dvorní dáma přehopkali a přetancili po té cestě a s radostnými úsměvy vkročili do zámku. Nevšimavě minuli široké mramorové schodiště a vklouzli do malých tajných dvířek. Po točitých schůdcích se pak dostali přímo za sametové závěsy velkovévodského trůnního sálu.

No, tenhle trůnní sál se trůnnímu sálu moc nepodobal – ještě tak herně nebo obrovskému dětskému pokoji. Na pohodlném trůnu ozdobeném zlaceným erbem se povalovaly barevné ústřížky a hadříky, kleště, šroubováky, všelijaká prkýnka a dráty. V tom veselém nepořádku sedělo a leželo několik různě velikých a dost podivně postrojených panenek.

Velkovévoda Žán, oblečený do admirálské uniformy se spoustou vyznamenání, ale bez třírohého klobouku se štrápci, klečel na koberci a zabýval se pozoruhodným vozítkem. Připomínalo zmenšený otevřený kočár, ovšem bez voje, k níž by se dali zapřáhnout koně – vlastně spíš poníci nebo bernardýni. Panovník cosi usilovně utahoval a přitloukal. Při práci si spokojeně falešně pískal.

Uprostřed trůnního sálu seděla velkovévodkyně Evelína u šlapacího šicího stroje, jakému se říkávalo singrovka, a s vyplazenou špičkou jazyka sešívala titěrné šaty pro panenku. Kolem sebe měla na různých stolcích i na koberci rozložené desítky panenek, pokojíčků a celých domečků pro panenky. V těch pokojíčcích a domečcích

samozejmě byly malinkaté postýlky, židličky, klavírečky, umyvadélka a zrcadélka.

Prostě v trůnním sále panovala dokonalá pohoda. A navíc do oken svítilo jarní slunce.

Náhle však velkovévoda kolem sebe zašmátral, zmateně se rozhlédl a přestal si pískat. Vstal, přehrabal věci naskládané na trůnu a s jednou z panenek v ruce si povzdechl:

– Drahoušku... no tak, Evelínko, měl jsem tady někde pilník, nevíš o něm?

Velkovévodkyně ani nezvedla hlavu od šití.

– Jaký pilník?

V tu ránu se velkovévoda rozčlilil a vykřikl:

– Evelíno! Pilník! Na pilování! Hernajs už jednou!

Velkovévodkyně se lekla a trhla rukou. Přestala šlapat na šicím stroji a řekla vyčítavě:

– Ale miláčku! Žán! Zkazila jsem Bernadetě fiží! Na plesových šatech. Teď abych to přešívala!

Konečně odtrhla oči od pokažených šatiček a podívala se na manžela. Hned byla na nohou.

– A jak to, propána, držíš Adrienu? Hlavou dolů! Ještě se jí udělá špatně!

Vytrhla mu panenku z rukou a začala ji hladit a konejšit:

– Chuděrko moje, to nic, už bude dobře.

Velkovévoda stál a čekal. Tvářil se nasupeně. Aby měla klid, sáhla Evelína mezi odstřižky na šicím stroji a vylovila pilník. Podala jej manželovi, ale neodpustila si úšklebek:

– Ty aby ses hned nezjančil! Pilník!!! Podruhé se pořádně dívej, kam co položíš!

Velkovévodu to tak urazilo, že třískl pilníkem do podivného kočáru.

– Abys věděla, miláčku, já tu právě montuju kočár poháněný vlastní silou! Největší vynález všech dob! Převratná myšlenka! Šlapací kočár! No, jen se podívej – lidstvo mi bude líbat ruce!

Jak byl v ráži, začal velkovévoda předvádět kočár ze všech stran, nakonec si do něj sedl. A vozítko se kupodivu rozjelo! Pyšný vynálezce už si opět pískal.

Manželka ho chvílku pozorovala, nejdřív jen tak po očku, ale pak se neudržela a nadšeně zatleskala.

– Ale Žáne! Miláčku! Ty jsi prostě génius! A nesvezl bys taky Adrienu?

– Proč ne? usmál se polichoceně panovník a furiantsky stiskl klaxon. – Vždyť se nás sem vejde víc.

Potom velkovévoda zastavil a posadil vedle sebe panenku Adrienu. A znovu šlápl do pedálů a kroužil kolem okouzlené manželky. Velkovévodkyně toho využila a postupně do šlapacího kočáru nakládala další a další panenky. A protože Žán si opět spokojeně pískal, dokonce skoro čistě, dala se k té melodii Evelína do zpěvu:

*Už se nám panenky dokola točí,
už se jim blýskají skleněné oči.*

Žaneta, Babeta,

Bridžita, Klódeta,

Silvera, Xénie,

Dalila, Klélie,

Viola, Triola,

Žoela, Žizela,

Manuela, Konstancie,

Konsuela, Lukrécie,

Flóra, Sandra, Oleandra,

Mariena, Adriana...

To jsou jména!

To jsou jména!

Ano, je to tak. Velkovévoda s velkovévodkyní se co chvíli poškorpili nebo přímo pohádali, ale jako správní manželé byli nejšťastnější, když jeden druhému mohli udělat radost.

To naši milí dvorní rádcové a dvorní dáma zase vůbec ne. Ti mysleli jenom na vlastní prospěch, pořád lhali, dokonce občas i každý sám sobě, a když viděli něco hezkého, hned to chtěli ukrást, nebo alespoň zničit.

Proč by se jinak právě krčili za sametovými závěsy, hihňali se do hrsti a pošťuchovali se? Hrabě Brindalini významně zatukal prstem na kožené desky zdobené zlaceným erbem, drcnul do vrchní dvorní dámy a zašeptal:

– Ted' pozor, madam. Nabídneme Jeho Jasnosti k podpisu pár důležitých listin. Schválně – co myslíte, že nám řekne?

Madam Bombelesová se jen tiše zachichotala, zato hrabě Cintalini se pohotově zapitvořil:

– Ale hrabě...! Nevidíte, že vynalézám? Podepište si ty papírky sám!

Ale ani vrchní dvorní dáma nechtěla zůstat pozadu. Spiklenecky přimhouřila oko:

– No a já půjdu upozornit Její Jasnost, že je čas převléknout se na zahradní koncert. Hádejte, pánové, co mi odpoví?

Cintalini nakrčil nos a napodobil hlas velkovévodkyně:

– Ale madam Bombelesová...! Bernadetka je tak choulostivá a nesnáší hru na violoncello!

Povedená trojice se znovu zasmála do hrsti a pak už se hrabě Brindalini vymotal ze závěsu a vážně vykročil k panovníkovi, který dosud vozil panenky ve šlapacím kočáře. Rádce se uklonil:

– Vaše Jasnosti! Důležité státní listiny!

Velkovévoda několikrát výstražně zahoukal klaxonem, ale když to nepomohlo, zastavil těsně před hrabětem a popuzeně odstrčil kožené desky.

– Ale hrabě! Člověče, vy jste se snad zbláznil! Copak nevidíte, že vynalézám? Jen si ty pitomé papírky hezky podepište sám!

Brindalini se potměšile ušklíbl:

– Jistěže, Jasnosti. Rádi se s Vaší Jasností podělíme o těžké břímě vlády. Už spěcháme – a budeme podepisovat, dokud nám neumdlí ruka.

Panovník jen rozmrzele zahoukal a rádce se pozpátku, s neustálými úklonami, vrátil mezi sametové závěsy. Spolu s hrabětem Cintalinim a madam Bombelesovou se znova rozhihňali.

Ted' byla řada na vrchní dvorní dámě. Z koráلكové kabelky vydala zrcátko a poupravila si vlasy. Pak si nasadila lorňon, to jsou takové brýle s držátkem, ještě jednou spiklenecky mrkla na oba pány a vykročila k velkovévodkyni.

Evelína se usmívala, lehce pokyvovala hlavou a pobrukovala si písničku o panenkách. Poslední z nich držela v ruce a hledala na šlapacím kočáře místo, kam by ji usadila.

Dvorní dáma před ní udělala takovou legrační úklonu, které se říká pukrlátko, a spustila úlisně:

– Promiňte, Vaše Jasnosti, že si ubohá vrchní dvorní dáma dovoluje co nejponíženeji obtěžovat, ale je opravdu nejvyšší čas převléknout se na odpolední zahradní koncert. Doporučovala bych Vaší Jasnosti bleděřížovou róbu s krajkovým šátkem přes ramena. Kvůli mravopoctnosti. Víte přece, že příliš odvážně obnažená ramena mohou ve společnosti vyvolat všelijaké... no prostě nevhodné myšlenky.

Velkovévodkyně si přestala pobrukovat, chvíli se na dvorní dámu dívala jako ve snu a pak řekla lítostivě:

– Ale madam Bombelesová! Copak nevíte, jak je Bernadetka přecitlivělá a choulostivá? Vůbec nesnáší hru na violoncello, chudinka.

Vrchní dvorní dáma se usmála stejně mazaně a pokrytecky jako předtím hrabě Brindalini:

– Ovšem, ovšem, dokonale vás chápu, Vaše Jasnosti. Také já jsem nesmírně choulostivá. Ale buďte klidná. Aby křeslo Vaší Jasnosti nezůstalo prázdné, ráda se obětuji a sednu si do něj sama. Pro Vaší Jasnost vytrpím i ta nejhorší muka!

Velkovévodkyně už zase houpala v náručí svou poslední panenku, zřejmě právě Bernadetu, a dvorní dámy si přestala všímat. Ta se na ni pátravě podívala přes lorňon, koutkem úst se lehounce ušklíbla a vrátila se za sametové závěsy ke svým kumpánům.

Oba dvorní rádcové na ni zamrkali a společně s ní se hezky dlouho smáli do hrsti. Nakonec se všichni tři objali kolem ramen a zazpívali si:

*Nezkažíme švandu žádnou,
zpíváme si vesele,
vždyť na našem trůnu vládnou
hrači, hrači manželé.*

*Nepláčeme, nebědujem,
nikdo slzy neroní,
my naopak pikle kujem,
protože jsme kujóni.*

*To by nešlo, to by nešlo,
aby nám to snažení
to či ono nevyneslo —
znáte přece naše heslo:*

*Střádej a hrab si
do vlastní kapsy,
kde se pletichaří,
tam se dílo daří!*

Tak si za těmi vínově červenými závěsy rádcové s dvorní dámou spokojeně prozpěvovali, snad si i zatančili. Bylo jim hej. Vypadalo to, že mají až do smrti vystaráno. Panovník s manželkou si hrají jako malé děti – a oni tři za ně budou už navždy obstarávat ty dospělé

povinnosti. Budou za ně všechno podepisovat a zařizovat, budou za ně vládnout. A budou se z toho mít dobře.

A teď si každý řekne: To se už nic nestane, to se už nic nepříhoda? Nic to těm potouchlíkům nepřekazí?

Ale samozřejmě, že se něco stane. Vždyť jsme teprve na začátku příběhu. Něco se opravdu stane. Něco zvláštního.

KAPITOLA TŘETÍ

Namáhavý oběd a zdrcující novina

Poznali jsme už, jak si tak všichni na velkovévodském zámku žili. Panovník Žán se staral pouze o své prapodivné vynálezy, jeho manželka Evelína zase milovala svět panenek, jejich šatiček, pokojíčků a domečků. Rádcové a vrchní dvorní dáma z toho měli nejen legraci, ale především skvělý užitek. Tak to šlo den za dnem, měsíc za měsícem.

Až jednou!

Hrabě Brindalini s hrabětem Cintalinim právě obědvali na zámecké terase, aby si užili čerstvého vzduchu. Protože bylo horko, oba po vydatném obědě jen odfukovali.

Brindalini se zavrtěl v proutěném křesílku, chvílku se ovíval rukou jako vějířem a pak si povzdechl:

– Příšerné vedro, co říkáte, hrabě? My to prostě nesnášíme! Hned se přepracujeme.

Jeho společník si unaveně přehodil nohu přes nohu.

– Naše řeč, drahý hrabě. Oběd byl dnes ukrutně namáhavý. Člověk div nepadne pod nákladem práce – a oni? Samá těžká jídla! Lanýžová omáčka, slavičí paštiky s brusinkami, lotosové karbanátky s pampeliškovým salátem, navrch dukátové buchtičky se šodó, dvojitý zmrzlinový pohár „Moudrý dvorní rádce“, sýrové tyčinky s fenyklem a smažené velkovévodské jonatány. K zbláznění! Prostě nemají rozum. Jsme tak unaveni, přáteli. Musíme to spláchnout.

Hrabě Cintalini si položil nohy na protější křesílko a rozkřikl se:

– Hej, líný sloužící! Okamžitě podávej šampaňské!

Hrabě Brindalini na přicházejícího sluhu luskl prsty:

– Nezapomeň dát láhev do kbelíku s ledem, ničemó!

Jako mávnutím kouzelného proutku se objevil další sluha, vytáhl ze stříbrného kbelíku láhev šumivého vína, obtočil ji běloskvoucím ubrouskem a složitě a opatrně vytahoval dlouhou zátku. Nakonec to stejně bouchlo.

A nejen šampaňské. Sotva totiž začal sluha nalévat, přiběhla ke stolku vrchní dvorní dáma. Vlastně ani nepřiběhla, spíš se přihnala jako nečekaná bouře.

– Pánové! křičela už v polovině cesty. – Pánové, stal se malér! Hrůza, živelná pohroma, největší neštěstí, jaké nás mohlo potkat!

Zničeně se posadila k rádcům, zhluboka se napila a vydechla:

– Evelíně se narodila dcera!

Když tu zprávu zaslechli sluhové, všem se radostně rozzářily oči. Zámeckou „tichou poštou“ se pak během několika minut novina roznesla až k pokrývačům na střeše a topičům v kotelně.

Zato dvorní rádcové se podívali nejprve na madam Bombelesovou a pak jeden na druhého stejně vytřeštěně, jako by se na ně s rachotem řtila klenba velkovévodského paláce. Ani nepostřehli, že si vylévají víno na bělostné vesty protkávané stříbrnými nitkami. Pak vyhrkli jednohlasně:

– Co budeme dělat?

A opět oba současně si setřeli slzu z levého oka. Také dvorní dáma žmoulala v ruce kapesníček a poňukávala.

Může se jim někdo divit? Všechno si tak krásně malovali, a najednou – tumáš! Narození dcery, dědičky trůnu, to může znamenat, že si manželé přestanou hrát, budou vychovávat dítě a vládnout! A i kdyby nakrásně ne, taková holka je za chvíli na vdávání, ani se nenaděješ a je tu manžel, nový panovník. No a potom teprve nastane hrůza! Každý ví, že nové koště dobře mete. Určitě unáhleně vymete ze zámku oba rádce i s dvorní dámou!

Takovéhle truchlivé úvahy běžely naší trojici hlavou. Jako první se vzpamatoval Brindalini.

– Není jiné pomoci, drahá hraběnko, musíte se vzmužit a oznámit tu tragickou novinku Jeho Jasnosti.

Madam Bombelesová se zatvářila, jako by ho chtěla kousnout.

– Já? Proč zrovna já, ubohá vrchní dvorní dáma a navíc slabá žena? Co když mě Jeho Jasnost rovnou vyhodí na dlažbu? Víte, jak se ten blázen dovede vztekat! Narození dědičky trůnu, to je věc nejvyššího státního významu. Za to jste placení vy, pánové!

– Dobrá, uklidňoval ji hrabě Brindalini, – vzmuží se tedy náš drahý přítel, pan hrabě Cintalini. Má na starosti zlcení velkovodského erbu na zámecké bráně, takže přírůstek do vladařské rodiny, to je jeho obor.

Cintalini sebou škubl, až se zakuckal vínem.

– To nemyslíte vážně, hrabě! My jsme přece pouhý Druhý nejvyšší dvorní rádce, obyčejný bídný poddaný Jeho Jasnosti. Prvním nejvyšším dvorním rádcem jste vy! Pochopte, drahý pane, po nás by Jeho Jasnost mohla v rozčilení třeba i něčím mrštit. Má pořád plné ruce nářadí!

Brindalini si povzdechl a pokýval hlavou.

– Ach ano, všechno byste shodili na naši unavenou a přepracovanou hlavu. No, odpouštíme vám, nebudeme o tom už mluvit. Prostě se vzmužíme všichni tři a oznámíme tu příšernou – pardon, radostnou – událost Jeho Jasnosti společně. Pojdme.

Pomalou a neradi vstávali od bílého stolku. Madam Bombelesová ještě zarmouceně dopila zbytek šampaňského, jako by se loučila se všemi radostmi světa. A pak už se všichni tři váhavě vydali z terasy do zámku.

Jak asi velkovévoda Žán, ten věčný hračička a vynálezce, přijme jejich překvapivou zprávu?

KAPITOLA ČTVRTÁ

Co to je lékařská věda, záhada se vyjasní

Když se oba rádcové s vrchní dvorní dámou dostali do trůnního sálu – tentokrát nikoli tajně, ale hlavními dveřmi – zastihli velkovévodu opět při pilné vynalézací práci. Falešně si pískal, klečel u svého šlapacího kočáru a pokoušel se k němu přimontovat křídlo. Druhé křídlo měl opřené o trůn. Ani si té váhající trojice nevšiml. A už vůbec si nevšiml komorné Amálky, která šla za rádcí a madam Bombelesovou a v náručí nesla novorozenou princeznu, zavinutou v povijanu.

Brindalini si lehce odkašlal, aby na sebe nenápadně upozornil.

– Jasnosti! Máme pro Vaši Jasnost udivující novinu!

Cintalini ho podle svého zvyku okamžitě doplnil:

– Skutečně, je to nehorázná, pardon, netušená zvěst. Ačkoliv, když se to tak vezme, Jasnosti, třeba to necháme na večer... Nebo na zítřek?

Velkovévoda po nich nasupeně loupł očima a dál šmátral ve směsi nářadí.

– To je, kruci, práce! Někdo mi schoval francouzák! Vlastně šmirglpapír! A vůbec, jak se daří Evelíně?

Protože všichni tři mlčeli, velkovévoda náhle pocítil starost o manželku a vstal z koberce.

– Stalo se něco? Tak nezdržovat, pánové, nebudete mi tu mlčet jako mumie! Nevidíte, že vynalézám létací kočár?! Híml hernajs, co se tak tváříte?

Vrchní dvorní dáma popošla o krůček dopředu a s kyselou tváří vysvětlila:

– Jasnosti! Vaší Jasnosti, přesněji řečeno Její Jasnosti se ráčila narodit Její Jasnost princezna a dědička velkovévodského trůnu, prostě dcera. Malá.

Pak se madam otočila ke komorné a poručila:

– Amálie, předved'te dítě!

Sotva velkovévoda uslyšel tu zprávu a vzápětí spatřil novorozeně, celý se rozzářil:

– No sláva! Mám dceru! Naučím ji lítat v kočáře!

Pak si panovník utřel zaolejované ruce do svých admirálských kalhot a sklonil se nad holčičkou. Chvilku ji pozoroval – a náhle se znepokojeně zeptal:

– A cože je taková tichoučká?

Vrchní dvorní dámě radostně svitlo v očích a dychtivě si začala malou princeznu prohlížet. Pak mrkla na své dva kumpány a pronesla se strojenou lítostí:

– Opravdu? A vida...! Ona ráčí jenom tak jako pokukovat, ale jinak se nehýbe a nekřičí a nic...!

Taková řeč velkovévodu rozčílila na nejvyšší míru.

– Cože?! Bombelesová! Vy se mi tady opovažujete tvrdit, že moje vlastní dcera pořádně nefunguje?

Panovník si znova utřel ruce, tentokrát do kapesníku se zlatým erbem, vzal od komorné dítě a položil je na stůl. Zamyšleně kolem něho přecházel a nervózně si tůkal kloubem prsteníku do předních zubů.

Rádcové, dvorní dáma i komorná toho využili a opatrně vycouvali. Amálka pak prostě odešla dveřmi, zato naše vykutálená trojice se skryla za své oblíbené sametové závěsy.

Pak se ve dveřích zcela nečekaně objevila velkovévodkyně – sice jen narychlo učesaná, zato v nádherné róbě. A hned manžela uklidňovala:

– Miláčku, Žáne, jenom se nerozčiluj. Víš, že ti to jde na žaludek. Ostatně, poslala jsem pro dvorního profesora doktora.

Miláček Žán jí políbil ruku, jak se v takové situaci sluší.

– Podívej, Evelínko, copak já se rozčiluju? Holka je to pěkná, oči má po tobě, inteligentní výraz po mně, ono se ještě ukáže!

Chtěl jí znovu dvorně políbit ruku, ale v tu chvíli se opět rozčlil:
– Co je, ksakru, s tím profesorem doktorem? A vůbec, já jednou potřebuju klid k práci a tady je pořád něco, já taky nemůžu myslet na všechno!

Velkovévodkyně zachovala klid. Chápala, že manžel má prostě o dítě starost.

Komu se ale nad panovníkovým láteřením chtělo zlomyslně jásat, kdo si mnul ruce, to byli tři dobráčkově za sametovými závěsy.

Hrabě Brindalini si okázale oddechl, nebo spíš odfoukl:

– Fuj, to nám spadl kámen ze srdce! Ono to zase není tak špatně, co? A hrabě Cintalini samou radostí tleskl.

– Ono je to dokonce vynikající! Nám se ze srdce přímo odvalila skála!

Madam Bombelesová zamžikala jako školačka.

– Znáte mě, pánové – nejsem necitlivá. Ale takováhle princeznička...!

Všichni tři se zahihňali a Brindalini si přisadil:

– K té se nápadníci zrovna nepohrnou!

Cintalini nakrčil nos, jako by si něco náramně ošklivil.

– A vy byste se hrnul? Přátelé, máme po starostech!

Znovu se spokojeně, ale tiše rozesmáli. Hrabě Brindalini si náhle zamyšleně přešel prstem po svém podvodnickém knírku a zeptal se kolegy:

– Poslyšte, hrabě, jen tak mezi námi, nenamíchal vy jste té holčičce něco?

Druhý nejvyšší dvorní rádce se zatvářil jako hluboce uražená nevinnost.

– No dovolte, hrabě...! Cintaliniové nikdy nebyli úkladnými traviči! Ve staletých dějinách našeho rodu nenajdete jedinou zmínku! Snad nějaká ta krevní msta, prosím...

Brindalini s pochopením zdvihl ruku, aby zastavil proud přátelovy výmluvnosti:

– O krevní mstě se nemluví, to je samozřejmě výjimka, u vás jako u nás. To víte, jižní krev.

Cintalini se mu lehce uklonil.

– Ovšem. Ale stejně nás napadá, jestli spíš vy jste náhodou nějak něco...

Ted' se pro změnu rozčlil První nejvyšší dvorní rádce:

– A to zase pozor, hrabě! Nás urážet nebudete! Brindaliniové by se nikdy nesnížili k tak hanebnému úskoku! Snad když jde o peníze, prosím...

Cintalini ho s porozuměním doplnil:

– O penězích se nemluví, to je samozřejmě výjimka, u vás jako u nás. To víte, jižní krev... Ale dál nás napadá, jestli tady naše přítelkyně, drahá hraběnka – pochopitelně z pouhé oddanosti trůnu – něco takhle semhle támhle...

Z očí kostnaté dámy vyšlely blesky.

– Sprostáku! Jako vrchní dvorní dáma si zakazuji podobné výroky, nepodložená obvinění, falešná udání, křivá svědectví... a vůbec! Rodové heslo Bombelesů, vážení pánové, zní ODDANOST AŽ DO HROBU, VĚRNOST AŽ ZA HROB!

Hrabě Brindalini se otrásl:

– Brr! Poněkud chmurné, skoro bychom řekli ponuré heslo, nezdá se vám? Ale nechme malicherných hádek! Sledujme, co se děje u dvora. Naší povinností přece je...

– Být co nejbližší trůnu! doplnil ho pohotově Cintalini.

Vrchní dvorní dáma se na oba rádce mile usmála a položila si prst na rty.

– Jen opatrně, opatrně, pánové!

Cintalini spiklenecky mrkl:

– Samozřejmě, madam. Budeme se jenom tak jako šourat.

A Brindalini to doplnil:

– Ano, budeme se plížit tiše jako obezřelý plch.

Naposledy na sebe všichni tři mrkli a ostražitě příkrčení se začali vymotávat ze závěsů.

Co se zatím dělo v trůnním sále?

Kolem stolu s maličkou princeznou se shromáždil celý sbor lékařů a ošetřovatelek. Dítě už dávno vybalili z peřinky a teď se nad ním skláněl dvorní profesor doktor a zkoušel všelijaká studená koukátka a naslouchátka. Ostatní lékaři si mnuli brady a vzájemně si cosi šeptali.

Ze samých rozpaků, že nikdo z nich nepřišel na to, proč se dědička trůnu nehýbe, se lékaři a ošetřovatelky dali do tance. Dvorní profesor doktor jim k tomu zpíval. Píseň to byla dost zvláštní, protože každý lékař musí mluvit takovou trochu cizokrajnou řečí, aby mu pacienti nerozuměli.

Píseň dvorního profesora doktora

*Analýza, dialýza, monalíza,
anémie, blasfémie, polyhypoglykémie —
v horním traktu zanícená,
jak nás učí moudrý mudrc,
pan kolega,
pan kolega
Ibn Siná Avicenna.*

*Kolego sem, kolego tam,
kolego sem, kolego tam,
buďme k sobě kolegiální,
to je věda medicínální.*

Když už toho marného vyšetřování a zbytečného prozpěvování a tance bylo tak akorát dost, protlačila se zástupem lékařů a sestřiček komorná Amálka, obrátila dítě na břicho a spráskla ruce.

– Ale šmankote, podívejte se! To jsou mi věci, propánajána, tohle až budu vykládat ženským v kuchyni, tak mi nikdo neuvěří, koukejte, Jasnosti, ona ta princeznička je na klíček!

Všichni údivem otevřeli pusy a nahrnuli se kolem novorozeněte. Velkovévoda je však vladařským gestem odstrčil, dopnul si knoflíky na admirálském kabátě a šel se přesvědčit sám. Vážně si prohlédl dcerku – a skutečně, dědička trůnu měla v zádíčkách natahovací klíček!

Panovník majestátně zdvihl ruku.

– Ehm, komorná má pravdu. Její Jasnost moje dcera je na klíček. To jsem si mohl myslet! No tak ji tedy natáhneme.

Velkovévoda několikrát otočil klíčkem. Ozval se zvuk, jako když se natahuje budík nebo autíčko. A vzápětí se malá princezna rozkřičela, začala šermovat rukama a kopat nohama, prostě chovala se jako každé jiné novorozeně.

Velkovévodkyně šťastně padla manželovi kolem krku.

– Ach Žáne, já věděla, že to dobře dopadne! A víš co, budeme jí říkat Mařenka, chceš?

– Kdo by nechtěl? prohlásil velkovévoda pyšně.

Komorná Amálka se smála a dělala na maličkou princeznu legrační obličej.

Dvorní profesor doktor jen kroutil hlavou:

– O tomhle musím napsat brilantní vědeckou práci!

Ostatní lékaři byli také spokojeni a každá z ošetřovatelek se hned chtěla s dítětem pomazlit.

Jenom oba dvorní rádcové a vrchní dvorní dáma se na sebe za sametovými závěsy podívali s tázavě zdviženým obočím.

KAPITOLA PÁTÁ

První krůčky dětí, panovník se uklidňuje

Ted' si povíme o tom, jak princezna Mařenka prožívala první léta svého zajímavého života. Ale rovnou musím upozornit, že první léta jejího života zase tak moc zajímavá nebyla. Vlastně byla, ale asi tak jako první léta – či první krůčky – většiny dětí.

Tedy: první krůčky dědičky trůnu Malého velkovévodství byly plné radostných překvapení. Které z jejích prvních krůček byly nejdůležitější?

- 1) První krůček.
- 2) První zoubek.
- 3) První vyslovená slabika.
- 4) První vyslovené slovo.
- 5) První hádka rodičů, jestli to první slůvko znělo „máma“, nebo „táta“.

Od jiných dětí se Mařenka odlišovala jen tím, že se jí musel dotahovat klíček. Jak často? No, podle toho, co právě dívenka dělala. Než třeba dojedla nesmírně výživnou polévku plnou vitaminů, musela se dotáhnout i dvakrát třikrát. Později, když chodila do zámecké školy, to bylo podobné při psaní úkolů a trestů.

Zato když si jen tak hrála, když při vyučování sepisovala hrozně tajný vzkaz některé spolužačce, vydržela bez natahování dost dlouho.

Nakonec se doba, po kterou Mařenka zůstávala činorodá, ustálila přibližně na půl hodiny. Dvorní profesor doktor to ve své tlusté vědecké knize nazval „interval natažení“.

Po celý čas princezniných prvních krůček byl klíček v jejích zádech příležitostí ke spoustě škádlení, zábavy, smíchu i rodičovské

pýchy. Dětem se to líbilo, strýčkové, tety, dědečkové, babičky, neteře a synovci byli u vytržení. Každý si pokládal za čest, když mohl to něžné plavovlasé dítě se záhadně zelenýma očima osobně, vlastní rukou dotáhnout.

Žán a Evelína přijímali samá blahopřání. O princeznu se samozřejmě zajímali i lidé od novin – a ilustrovaný týdeník Velkovévodský zvon pravdy o ní otiskl obrovský článek s názvem DALŠÍ SVĚTOVÉ PRVENSTVÍ MALÉHO VELKOVÉVODSTVÍ. Mimochodem, ten článek doplňovalo několik celostránkových fotografií, na kterých se Mařenka usmívala. A protože jí právě vypadly dva přední mléčné zuby, dvorní fotograf jí je na obrázcích přimaloval. Tak na ni všichni byli hrdí.

Jenomže – znáte to – když se nějaká zábava pořád opakuje, změní se v nudu.

Je to kruté, ale čím byla Mařenka starší, tím víc si uvědomovala, že ten její klíček v zádech už tak moc nikoho nebaví, že dokonce kdekoho obtěžuje. Myslíte, že jí to nebylo líto? Ale bylo!

Jednou, to už byla žačkou poslední třídy zámecké školy, se projížděla v parku na kole.

Nedaleko seděla na lavičce Amálka, pletla dlouhatánskou šálu a občas jedním okem po princezně pokoukla. Měla ji teď na starosti. Za to, že jako první objevila klíček v Mařenčiných zádech, byla totiž povýšena z komorné na vychovatelku čili guvernanku dědičky trůnu.

Princezna se tedy projížděla – a náhle se tempo začalo zpomalovat, dívka šlapala do pedálů, jako by usínala, až se dočista zastavila. Ještě štěstí, že se mohla levou rukou opřít o strom. A tak zůstala, strnulá jako socha.

Amálka si toho brzy všimla a povzdechla si:

– A jáje, zase došlo pérko!

Pak otráveně praštila s pletením a vykročila k princezně. Ale vtom se v ohybu cestičky objevil velkovévoda s manželkou. Zřejmě zaslechl Amálčin povzdech, protože se hned začal rozčilovat:

– Poslyšte, Amálie, vám nestačí, že jste to v mém domě za pár let dotáhla ze služky na komornou a z komorné na guvernantku? Bez maturity?! To musíte pořád remcat? Abyste věděla, u mne jste nevděčná ženská!

Mezitím panovník svou dceru natáhl sám. Když si všiml, že Mařenka už opět ožila a dělá takové ty holčičí obličejky, postrčil ji, aby se rozjela.

– A ty neposlouchej, když mluví dospělí! Mazej!

Princezna na svém skládacím bicyklu bezstarostně zmizela v parku, zato guvernantka se rozfňukala:

– Tak já jsem nevděčná ženská! Šmankote, Jasnosti, já přece neremcám! Mně je tý berušky líto!

Velkovévodkyně se na její slzičky nemohla dívat a spěchala ji uchlácholit.

– Ale Amálko, vždyť on manžel to tak nemyslel... Zrovna před chvílí jsme si říkali, že byste teď zjara potřebovala něco nového na sebe, vid', Žán? Něco módního, víte, výraznější ramena, pas trochu protaženější a...

Rozhovor, jaký spolu mohou vést jen skutečné odbornice, Amálku rychle uklidnil. Obě dámy spolu odcházely podél kvetoucích šerfíků.

Velkovévoda zůstal stát u lavičky a užíral se. Náhle, ačkoliv tam byl sám, vybuchl jako sopka:

– Tak jí je té berušky líto!!! Ale proč, ksakru? Copak není úžasné, že je Mařenka na klíček? Vždyť to je skoro... skoro jako kdybych jí sám vynalezl!

Nějak jsme pozapomněli na naše milé dvorní rádce. Odešli snad ze zámku? Ztratili se ze světa? Ale kdepak! Byli stále nepostradatelní.

Právě teď se schovávali za nedalekým altánkem a všechno pozorně sledovali. Když se panovník tak upřímně rozčílil, pochopili, že je to pro ně příhodný okamžik. Vylezli z úkrytu a s četnými úklo-nami se hrnuli k velkovévodovi.

Hrabě Brindalini pohotově navázal na jeho samomluvu:

– Ráčil jste, Jasnosti, použít výrazu „úžasné“. Dovolte, abychom vás maličko poopravili. Princezna na klíček, to je něco přímo nepřekonatelného...

Cintalini ho nacvičeně doplnil:

– My bychom neváhali říci, že je to něco fantastického...

A už se opět ujal slova jeho kumpán:

– Něco... něco... Máme to na jazyku... no tak, hrabě, pomozte nám...

Nakonec oba rádcové luskli prsty a pronesli dvojhlasně:

– Prostě něco!!!

Velkovévoda se spokojeně usmál.

– Chápu, pánové. Něco, co nikdo nemá.

Oba taškáři si s falešným obdivem posunuli cylindry a zpěvavě vydechli:

– Tááák.

KAPITOLA ŠESTÁ

Princezna roste do krásy, vzácná zahraniční návštěva

Ach ano, ale co bude s princeznou dál? No, co by bylo – prostě dorůstala, jak už to s dívkami bývá. Měla mléčnou pleť, lehce zelené oči a dlouhé narezlé vlasy. Školu ukončila s celkem ucházejícím prospěchem, rozhodně lépe si vedla v tanečních. Taky trochu hrála na klavír – hlavně před hosty. Mařenku to sice nudilo, ale už dávno pochopila, že rodiče ji občas rádi předvádějí.

Až jednou se stal malér.

Princezna právě v hudebním salonku klopotně přehrávala Luisinu polku. V křeslech jí naslouchali rodiče a s nimi tlustý baron von Zimperlich se svou stejně rozložitou chotí. Byli to velmi bohatí hosté ze zahraničí. Oba se pokládali za znalce umění, zejména hudby. Proto si na kolenou rozložili notové partitury, zasvěceně do nich nahlíželi a sami pro sebe si prstem dirigovali.

Skladba už se chýlila ke konci, když se její rytmus náhle začal zpomalovat, melodie skomírala, až zcela umlkla. A princezna samozřejmě zůstala strnule sedět s rukama visícíma nad klaviaturou.

Velkovévoda bleskurychle vyskočil z křesla a pádil k dceři. Cestou volal omluvně:

– Moment, moment, okamžiček, prosím...

Zkušenou rukou natáhl klíček a usmál se na hosty:

– Ták, pane barone, už je to v pořádku. Paní baronko, neračte se znepokojovat.

Panovník opět usedl do křesla, Mařenka dohrála Luisinu polku a všichni ji jako obvykle odměnili potleskem.

Tentokrát však byl potlesk obzvlášť silný. Baron von Zimperlich se přímo rozplýval:

– Obdivuhodné, obdivuhodné! Nemám pravdu, drahá?

Baronka jen vzdychala:

– Och, překrásné! Ach, velkolepé! Paní velkovévodkyně, vždyť to děvčátko je jako živé! A ta hudební paměť! Fenomenální!

Zatímco dáma bouřlivě tiskla překvapené Evelíně ruce, obrátil se host na velkovévodu a důvěrně mrkl:

– Moje choť to vyjádřila výstižně – to děvče je opravdu jako živé. Ale teď vážné slovo, vzácný příteli – za kolik byste tu hračku prodal?

Velkovévodští manželé byli ovšem z takové řeči celí paf. Oba se honem chystali vysvětlit ten hrozný omyl, ale vtom se ozvala hromová rána.

To Mařenka vztekle přibouchla klavír. S uraženě zakaboněným čelem a s očima plnými slziček se podívala na rodiče i na hosty a vykřikla:

– Mne tady nikdo prodávat nebude!

A vzápětí utekla ze salonku. Co jí taky zbývalo?

Evelína chtěla k hostům něco uštěpačného pronést, ale pak jen mávla rukou a rozběhla se za dcerou. Cestou volala:

– Ale broučku, to je přece nedorozumění!

Velkovévoda viděl, že vzácní hosté dosud nic nepochopili. Rozpačitě se usmál, začal mluvit mírně, ale brzy se jako vždycky rozčlilil.

– Teda pane von Zimperlich, jak vás něco takového mohlo napadnout, Mařenka přece není žádná hračka, to je nehorázný omyl. A vůbec už není na prodej, kdo vám, hernajs, tuhle pitomost namluvil? Vždyť je to moje jediná dcera!

Vývoj událostí oba hosty polekal a zaskočil. Omluvně krčili rameny, zdvíhali obočí a šermovali rukama. Tlustý baron se dokonce pokoušel uklánět.

– Dobrá, dobrá, nedá se nic dělat, milý velkovévodo, ze srdce se omlouvám. Prostě jsem si myslel, že ta vaše dceruška je hračka,

no. Že ji koupím a přivezu svým třem dceruškám na hraní. Ty moje holky taky už nevědí, co by.

Rozčilený panovník se dočista přestal ovládat a výhrůžně zvedl zaťatou pěst:

– Pane...!

Baron ustoupil o krok.

– Pardon, Jasnosti, ale víte přece, že jsem u vás chtěl koupit spoustu uměleckých věcíček, třeba hned tu zámeckou bránu se zlaceným erbem. Nebo rybník s těmi úžasně tlustými rybami. Nebo celý zámek i s parkem. Zaplatil bych na dřevo. Ne, vy jste nic, ale vůbec nic neprodal! Tak jsem si říkal, že alespoň tu roztomilou natahovací hračku... ale samozřejmě, ovšem, jestli Mařenka není hračka, ale dceruška, to potom pardon, pardon. Loučíme se, loučíme se...

– To bych prosil, krucinálfagot, zahromoval velkovévoda.

Oba vzácní návštěvníci překotně vycouvali z hudebního salonku a hned běželi balit zavazadla.

Neuplynulo ani půl hodiny a kočár s baronskými manželkami opouštěl zámeckou bránu. Kdopak jiný by se s nimi loučil než naši oddaní dvorní rádcové a věrná vrchní dvorní dáma?

První nejvyšší dvorní rádc, hrabě Brindalini, se lehce dotkl hůlkou svého cylindru.

– Na shledanou, vzácný pane barone, rukulíbám, líbezná paní baronko, příjemnou cestu, přijed'te zas!

Druhý nejvyšší dvorní rádc ovšem nechtěl zůstat pozadu. Také se dotkl hůlkou cylindru a pronesl medově:

– Uctivý služebník, panstvo! A neračte se rmoutit – co není na prodej dnes, možná bude zítra!

– A ještě se slevou! přisadila si madam Bombelesová.

Baron von Zimperlich se vyklonil z okénka kočáru, pokynul rádcům, významně pohlédl na dvorní dámu a jako výraz obdivu si

políbil hřbet buclaté ruky. Pak hodil k nohám překvapené trojice kožený váček.

Měšec se rozevřel a na bílý písek se rozkutálely zářící zlaté mince. Taškáři se okamžitě vrhli na kolena a zuřivě začali sbírat dukáty. Vzájemně se přitom tloukli přes prsty, škrábali do rukou a odstrkovali lokty.

Kočár se vzácnou návštěvou byl už dávno v dálce, když madam Bombelesová ulovila poslední zakutálenou minci.

Teprve teď se všichni tři uklidnili, oprášili si kolena a tváře vy-
ladili do noblesních úsměvů. Vrchní dvorní dáma pečlivě zavřela
kabelku, kam si schovala zlatáky.

– Pánové, vraťme se k našim Jasnostem. Neříkala jsem vám, že
to s princeznou nedopadne dobře?

Brindalini naznačil úklonu:

– Ó, jak jinak, madam? Jako vždy jste byla nedostižně prozíravá.
Za chvíli budou mít všichni té holky...

– Až po krk! doplnil ho Cintalini a hned to také znázornil pa-
tříčným gestem.

Všichni tři se samou škodolibostí roztančili, až jim písek křupal
pod nohama.

V princezniných komnatách zatím rodičové utěšovali pofňukávající
dceru. Velkovévoda to nechtěl protahovat, rád by se vrátil k vynalé-
zání.

– Nejlepší bude, rozhodl, – když si najdeš ženicha. Ať se s tebou
zase chvíli trápí někdo jiný.

Mařenku ta myšlenka zaujala:

– Ženicha? Proč ne? Ale jak já se můžu s někým seznámit?

Velkovévodkyně se zamyslela a pak prohlásila:

– To je maličkost. Uspořádáme dvorní ples.

KAPITOLA SEDMÁ

Cítíš ten průvan? A stejně slzičky...

Dvorní ples, to jsou jen zdánlivě samé okouzlující úsměvy provázené vznešenou hudbou. Ve skutečnosti je s tím spousta starostí – všechno se musí jen blýskat, každý chce být jako ze škatulky, kuchaři se můžou zbláznit, panovník a panovnice se trápí, jestli přijedou všichni významní hosté, prostě kdekoho bolí hlava.

Nakonec to ale vždycky nějak dopadne.

Ani tenhle ženicholapný ples v Malém velkovévodství nebyl výjimkou. Tančilo se ve slavnostně vyzdobeném trůnním sále, zábava ovšem probíhala i v nejrůznějších komnatách, saloncích a sálech.

Například v hudebním salonku několik starších generálů hrálo karty. V kulečnickovém salonku si zase dívky na poslední chvíli zkoušely složitější taneční kroky. A v sále odpoledních loveckých hostin plném parohů a vycpaných zvířecích hlav se významní hosté chlubili jeden druhému, co všechno a na jakou vzdálenost zastřelili.

Ale vraťme se k tanci.

Velkovévoda samozřejmě seděl na trůnu. Pečlivě vyžehlenou admirálskou uniformu tentokrát zdobila blankytná šerpa a hromada vyznamenání posázených diamanty. (Panovník jim říkal „cingrlátka“ a nerad je nosil, ale co by člověk neudělal pro dceru?) Po jeho levici a pravici se v nádherných a velmi nepohodlných křeslech trápily velkovévodkyně a princezna.

Dvorní kapela vyhrávala a na parketu se otáčely dvojice v náročných figurách polonézy, menuetu, dupáku a jiných starobylých tanců. Panovnická rodina se tvářila příjemně a blahosklonně. Kdo se však podíval důkladněji, viděl, že tam probíhá tutlaná, zato urputná hádka.

Velkovévoda právě s úsměvem pokynul jednomu z hostů a přitom po straně sykl na dceru:

– Říkám ti naposledy, neseď mi tu tak! Ona mi tu bude dřepět jako buchta! Jsi přece natažená, ne? Tak něco dělej... snaž se, tancuj!

Princezna také ukázala zoubky, jako by se usmívala, ale odpověděla nešťastně a trucovitě:

– A s kým mám tancovat? Nikdo pro mne nechodí! To si mám objednat tamhle hraběte Brindaliniho nebo hraběte Cintaliniho? Ty děduly?

– Nemusíš hned urážet, jsou stejně staří jako já, procedil panovník mezi zuby a urazil se.

Oba rádcové, stojící s madam Bombelesovou nedaleko trůnu, zaslechli svá jména a v dokonalé souhře se princezně uklonili. V tu chvíli Mařenka zapoměla na slušné vychování a udělala na ně obličej, za jaký už ve škole chodívala stát do kouta. Všiml si toho kdekdo – a jeden drzý zahraniční žurnalista ji pohotově vyfotografoval.

A všimla si toho i velkovévodkyně. Po dceři jen šlehla káravým pohledem, zato do manžela přímo dloubla loktem.

– Tak té chudince pořád nenadávej a jdi s ní tancovat sám!

To už velkovévoda přestal předstírat, že se náramně a roztomile baví, a zvýšil hlas:

– Ty se do toho nemíchej, hernajs Evelíno! Já s ní půjdu tancovat! A já se s ní taky budu ženit, ne?! A vůbec! Všechno byste nechaly jen na mně! Že se celé dny dřu se svými vynálezy, až skoro necítím záda, to nikoho nezajímá. Jednou mi lidstvo bude líbat ruce, ale vy byste jen...

Roztrpčený panovník náhle zmlkl uprostřed věty. Neboť se stalo něco, co okamžitě upoutalo jeho pozornost.

Do sálu vešel mladík s nakadeřenými blond vlasy a v růžovém kabátku pošítem modrými a zlatými flitry. Pod bradou zdobil elegátní růžový motýlek se stříbrnými proužky.

Mladík se letmo rozhlédl a zamířil přímo k trůnu. S vytříbenou lehkostí se uklonil velkovévodským manželům i princezně, roztáhl

ústa do širokého úsměvu a spustil zvláštním, vysoko posazeným hlasem. Podobně mluví zpěváci v operetě, když právě nezpívají.

– Bonžůr, Jasnosti, chci říci dobrý den, chápejte, hovořím tak trochu francouzsky, že ano... Bonžůr, úchvatná vladařko, bonžůr, spanilá slečno madmoazel... Jistě mi dovolíte, abych se představil – jsem markýz Narcis Odilon Redon René de Žužú... ale dámy v Paříži mě nenazvou jinak než Růžovým kavalírem. Chcete mě jím také nazývat?

Velkovévoda a velkovévodkyně koukali na podivného mládence jako na zjevení. Z jeho nafoukaného plácání jim šla hlava kolem. Vůbec se nezmohli na slovo.

Zato princezně Mařence se okouzleně rozzářily oči. A jakmile spatřila, že jí Růžový kavalír nabízí svou dlaň, ani na okamžik nezaváhala. Vyskočila z křesla, uchopila tu třepetající se ruku – a vzápětí už oba vířili na parketu.

Ostatní tanečníci kolem nich utvořili kruh a jenom se pohupovali ve valčíkovém rytmu.

Růžový kavalír kroužil, jako by se vznášel. Přitom neztrácel svůj zářivý úsměv a neustále mluvil:

– Tančíte skvěle, lehounce jako vánek, slečno princezno... A mimochodem, už jsem se vám představil? Jsem markýz Narcis Odilon Redon René de Žužú, ale dámy ve Vídni mě nenazvou jinak než Růžovým kavalírem... Chcete mě jím také nazývat?

Mařenka se vlastně poprvé v životě setkala s nějakým ctitel. Není divu, že se mu hned přizpůsobila. Dokonce promluvila stejně operetně nadsazeným hlasem jako on:

– Vždyť já vás znám, znám vás, markýzi...! Celé dny a noci jsem o vás snila nad růžovými romány ve svém růžovém dívčím pokojku! V té své růžové zámecké komnatičce! Ach tančete se mnou, Růžový kavalíre, vtančete se mnou v terasu zalitou měsíční září, bledou jak mdlé a osamělé ocúny.

Růžový kavalír pochopil, že v princezně našel spřízněnou duši. Oba si pohlédli do očí – a zapěli:

*Cítíš ten průvan?
Ach, cítíš to mávnutí?
To láska nás ožehla
čarovnou perutí.*

*Ta láska jako skřivan
vzlétá výš.
A výš a ještě výš —
což neslyšíš?*

*Cítíš ten průvan?
Ach, cítíš to mávnutí?
Láska nás ožehla
čarovnou perutí.*

Píseň se všem líbila – a tanec princezny s Růžovým kavalírem by obstál i ve filmu. Jenže těsně před koncem opět došlo Mařence pérko. Poslední slova už dozpívala jen s námahou a falešně. Nešťastné děvče nejdřív vypadlo z rytmu a pak znehybnělo s jednou rukou na rameni tanečníka a druhou vzletně vztaženou kamsi vzhůru, jako by recitovalo nějakou hrdinskou báseň. Princeznina levá noha, mírně ohnutá v koleni, se vznášela nad parketami.

Plesoví hosté se přestali pohupovat, hudba trochu rozladěně zmlkla. Růžový kavalír se ještě chvíličku pokoušel tančit, ale pak si všiml, že vlastně jen princeznu otáčí na místě, jako by byla za podpatek na pravém střevíčku přišroubovaná k podlaze. Zaraženě si ji prohlédl a zeptal se:

– Ó pardon... Co se jí stalo?

Velkovévoda na víc nečekal. Vmžiku byl u princezny a chtěl ji natáhnout. Chvilku mu ovšem trvalo, než na jejích zádech našel klíček, šikovně skrytý v nadýchaných krajkách plesové róby. Proto na markýze omluvně zamrkal:

– Okamžiček, pane... ehm, Růžový kavalíre. Ták... hned to bude.

Ohromení v elegánově tváři vystřídala panika. Kavalír se beze slova dal pozpátku na ústup z tanečního parketu. Jenom pryč, pryč!

U východu z trůnního sálu padl, jak jinak, do rukou rádcům a vrchní dvorní dámě. Nejprve se hrozně vylekal, ale když viděl, že se všichni tři usmívají a uklánějí, rychle se mu vrátila sebedůvěra.

– Bonžúr, pánové, bonžúr, madam, jsem markýz Narcis Odilon Redon René de Zužú. Ale dámy v Honolulu...

Dvorní rádcové mu dvojhlasně skočili do řeči:

– Vás nenazvou jinak než Růžovým kavalírem. Smíme vás jím také nazývat?

Markýz byl okouzlen:

– Ale pánové, jak jest možné, že znáte toto mé nejskrytější tajemství?

Hrabě Brindalini si významně nasadil monokl.

– Známe, známe. My, urozenosti, víme ledacos.

Hrabě Cintalini si ovšem také hned nasadil monokl.

– Ostatně lepších lidí zase není tolik, že?

Ani madam Bombelesová nechtěla zůstat pozadu. Křečovitě ladným pohybem nabídla hostovi ruku:

– Smíte mě vyzvat k tanci, Růžový kavalíre.

Markýz si prohlédl její vychrtlou postavu a zachmuřil se:

– Och, je to pro mne až příliš lichotivé, madam. Ale obávám se, že jsem dnes poněkud rozrušen, dokonce pocituji lehkou migrénu. Snad budu mít to potěšení příště, víte, dámy v Benátkách mě nenazvou jinak než Růžovým kavalírem...

Náhle se zarazil a pak se zeptal úplně normálním hlasem:

– Prosím vás, pánové, ta holka je opravdu na klíček?

Rádcové roztomile přikývli a pronesli současně:

– Jo.

Růžový kavalír se zamyslel:

– A to má jako vevnitř nějaké dráty nebo co?

Brindalini a Citalini se naoko odtáhli, jako by se markýz kdoví jak dotkl jejich útlocitnosti. Teprve pak řekl První nejvyšší dvorní rádce stydlivě:

– Ale fuj! Pane markýzi! Dráty nebo co! Jak tohle máme vědět?

A Druhý nejvyšší dvorní rádce zlomyslně dodal:

– Ovšem natahovat se musí.

Elegantní host znovu nevěřicně zakroutil hlavou:

– A jak často, pánové?

Vrchní dvorní dáma se k němu spiklenecky naklonila a hlasitě mu zašeptala přímo do ucha:

– Můžu vám důvěrně prozradit, že když nespí, tak nejmíň každou půlhodinu.

Markýz údivem hvízdal a promluvil opět svým hlasem jako z operety:

– A hled'me! Slečna má sice tisíce půvabů – ale něco takového ode mne nikdo nemůže žádat! Já mám své společenské povinnosti! Nevím, jestli jsem vám už říkal, že dámy v Séntropé mě nenazvou jinak než Růžovým...

Elegán zmlkl uprostřed věty. Spatřil totiž, že se k němu po parketu blíží velkovévoda s manželkou a dcerou.

Ano, princezna Mařenka, opět dotažená, se toužila vrátit do náruče skvělého tanečníka. Už na dálku rozpřahovala ruce a umělecky kvílela hlasem, který napodoboval hlas markýzův:

– Ach! Cítím, že se v mém srdéčku cosi náhle zlomilo! Tuším, Růžový kavalíre, že požádáte o mou ruku – a já nedokáži odmítnouti.

Vzápětí tragicky zalomila hlavu směrem k rodičům.

– Drahá maminečko! Milovaný papá! Jak je kruté býti dospělou dívkou! Tolik se bojím, že od vás odejdu... Ale láska, ta věčná čarodějka...

Jak se princezna krok za krokem blížila, markýz před ní krok za krokem ustupoval. Rádcové a vrchní dvorní dáma mu ochotně uvolňovali cestu a otevírali dveře.

Konečně Růžový kavalír zmizel – a Mařenka všechno pochopila. V slzách se vrhla velkovévodkyni kolem krku.

– Mááámííí.

Velkovévoda Žán se na to nemohl dívat. Hodil za hlavu povinnosti hostitele, který přece musí pečovat o zábavu, a rázným krokem opustil trůnní sál. Cestou šermoval rukama a cedil mezi zuby:

– Hernajs práce!

Začínalo být jasné, že dvorní ples se příliš nevydařil.

A co naši intrikáni? Už se zase stáhli za sametové závěsy, aby se tam tajně radili a domlouvali. Ale vlastně se ani moc neradili – spíš se rozjívěně pošťuchovali a hihňali do hrsti.

Hraběnka Bombelesová se dusila zadržovaným smíchem, hýkala, kvokala a kejhala, až nakonec vyprskla:

– Pánové, já už to nevydržím! Nic lepšího se nemohlo stát! Jak to tak vypadá, holka se nevdá!

Brindalini si varovně položil prst na rty:

– Tišeji, madam! Jinak s vámi samozřejmě rádi souhlasíme – chudáček Mařenka zůstane na ocet. Panovnický rod pomalu, ale jistě zaniká, a když to trochu popostrčíme...

Cintalini se hned příčinlivě přidal:

– Pak vlády ve velkovévodství se s konečnou platností budeme muset ujmout...

Všichni tři na sebe ukázali prstem a zašeptali sborově:

– My!

Znovu se rozchichotali, až jim zrudly tváře. Pak Brindalini zvedl pravou ruku a pronesl velebným tónem:

– Ach! Vládnout bude nesmírně namáhavé. My se však co...?

– My se už nějak dohodneme! vyhrkla vrchní dvorní dáma.

Cintalini pohoršeně nakrčil čelo:

– Mýlíte se, madam. My se pouze obětujeme pro blaho našeho milovaného velkovévodství!

Taškáři na sebe mrkli, smutně pokývali hlavami a svatouškovsky sepjali dlaně. Ten dvorní ples opravdu nedopadl dobře.

KAPITOLA OSMÁ

Herkules Ursus, všechno ztraceno

Po nevydařeném dvorním bále se princezna zařekla, že už v životě s žádným elegantem – a vlastně vůbec s nikým – tančit nepůjde.

Stejně tak, ještě celá navztekáná a rozlícená, hned druhý den vyházela z knihovničky ve svém růžovém dívčím pokojíčku všechny zamilované romány a svatosvatě se sobě, rodičům i komorné Amálce zapřísáhla, že ode dneška bude číst jen samé ukrutánské detektivky. Možná taky příběhy o statečných kovbojích a bezbranných dívkách, které se jmenují Mabel nebo Jane.

Mařenka se tedy zařekla a zapřísáhla. Ale co dál? Budu se věnovat sportu, rozhodla se. A začala kolečkovými bruslemi.

Rodiče její nápad náramně potěšil. Sportování, říkali si, to je přesně ono, když má děvče přijít na jiné myšlenky. Nejenže jí koupili kolečkové brusle, ale pro jistotu nechali v bývalé míčovně zřídit docela pěknou tělocvičnu vybavenou všelijakými bradly, kruhy, žíněnkami a tyčemi na šplhání.

V tomhle příjemném prostředí princezna opět po létech zkoušela první krůčky, tentokrát bruslařské. Zpočátku si dost otloukala kolena i lokty – a někdy přitom klela jako starý pirát. Ale pak se jezdit naučila, a dokonce si troufala na různé poskoky a piruety.

Jednou odpoledne se přihodila zajímavá věc. Nejprve všechno vypadalo jako jindy. Na složených žíněnkách seděla Amálie, pletla dlouhatánskou šálu a vyměňovala desky ve starodávném natahovcím gramofonu s velikou troubou. Zároveň koutkem oka sledovala, jak Mařenka uprostřed tělocvičny vytáčí půvabné obloučky a kroužky.

Potom princezna začala vypadávat z rytmu, až dočista znehybněla se vztaženýma rukama a nakloněnou hlavou. Jako nějaká loutka.

Amálka si povzdechla:

– Ach jo...!

Odložila pletení a šla Mařenku natáhnout. Ale v tom okamžiku dojíždělo péro i v gramofonu. Valčíková melodie se pitvorně rozlázila a vzápětí utichla. Komorná se nerozhodně zastavila.

– Já bych do toho kopla!

Chvilíčku váhala, nakonec se vrátila, klikou natočila gramofon a ten opět spustil v plné síle a kráse. Pak Amálie natáhla princeznu, trochu do ní drcla a řekla skoro uštěpačně:

– Prosím, Jasnosti, račte pokračovat.

Mařenka se rozjela, ale na tváři se jí zaleskla lítostivá slzička. Nesmíme totiž zapomínat, že i když princezně došlo pérko a nemohla se hýbat, všechno viděla a slyšela!

Amálie v tu ránu začala taky popotahovat. A protože nemohla najít kapesník, utírala si oči tou rozpletanou šálou.

– Chudinka malá... a já jsem na ni taková!

Uslzenou scénu náhle přerušil rázný potlesk.

Princezna i komorná překvapeně otočily hlavy. A spatřily, jak se ode dveří blíží atleticky urostlý mladík. Měl čapku se širokým štítkem, pruhované tričko a tepláky, na rameni se mu houpal chlebník.

Mládenec přestal tleskat, ale vzápětí už se po celé tělocvičně rozléhal jeho bujarý hlas, povzbuzující princeznu:

– Jen dál, slečno, nenechte se rušit. Výborně! Bravo! Dokončit oblouček! Ták...! Á dva tři, á dva tři, držet rytmus, pozor na levou nohu...! Mírný záklon, široce rozpažíme, ták... zhoupneme se v kolenu a zkusíme piruetu... Ále...!

To „Ále...!“ zaznělo, když Mařenka piruetu nezvládla a upadla. Seděla na podlaze, oběma rukama si mnula naražené koleno a polohlasně syčela:

– Cifix! Auvajs! Hernajs!

Bylo jí do breku. Piruety přece už dávno uměla, a teď se jí snad zatočila hlava z toho neznámého mládence nebo co. A navíc jí koleno doopravdy bolelo.

Svalnatý mladík to všechno určitě chápal, protože se vůbec nepohoršil, naopak se k ní s úsměvem rozběhl a začal jí odborně proklepávat a masírovat nejen koleno, ale i kotník. Přitom se znovu rozhlaholil:

– To nic, slečno, jeden pád, žádný pád, nemám pravdu? Důležité není vyhrát, ale zúčastnit se, ha ha! Bude to chtít zvýšit tréninkové dávky, nějaké ty posilovači cviky... No, dáme se do toho společně, postavu máte dobrou, kosti vypadají silné, ramena široká... Ták, vstaňte, slečno. Nadechněte se, hezky zhluboka, ták, zadržte dech...

Princezna se ho přidržela, aby jí nepodjely kolečkové brusle, a ze všech sil se nadechla.

Mládenec s uznáním pokývl:

– Máte obdivuhodný obsah plic. Vydechněte si, slečno.

Amálie sledovala ty nepřístojnosti nesmírně vykulenýma očima. Zato Mařenka vypadala, že se jí ze srdce odvalil obrovský kámen. Vydechla si a celý obličej se jí rozsvěcel jako lampion.

Sportovní mladík se také přátelsky usmál, zadíval se jí zpříma do očí a napřáhl pravici:

– Ani jsem se nestačil představit. Jsem několikanásobný světový šampion Herkules Ursus. Gymnastika, atletika, horolezectví, kanoe, závody se psím spřežením, skoky na lyžích a tak dále. A vy jste slečna princezna Mařenka, nemám pravdu? Vlastně bych vám měl říkat Jasnosti, ale víte, my sportovci to tak nebereme.

Princezna nabízenou ruku vřele stiskla – a jak už měla ve zvyku, hned se mu přizpůsobila i v řeči.

– Správně, Herkule. A víte co, říkejte mi Mery – jako děvčata na tenise. A já vám budu říkat Herku, můžu?

Šampion jí mohutně zapumpoval rukou:

– Oukej, Mery. Všichni přátelé mi říkají Herku. To je pořád – Herku, nehraj si s tím míčem a střílej, Herku, hod' sem to pádlo, Herku, bouchni ho cepínem... To víte, my sportovci to tak nebereme.

Herkules konečně přestal princezně lomcovat rukou. Znalecky si obhlédl tělocvičnu a pak řekl toužebně:

– Mery, já bych se tu kapku rozcvičil, co vy na to?

Nadšená Mařenka se už natolik vžila do role sportovkyně, že ho až nečekaně silně plácla do ramene:

– Oukej, Herku, já se přidám!

Vzápětí se rozjela ke komorné a rozjařeně zahalekala:

– Amálie! Nechte toho štrykování a pomozte mi sundat brusle! A honem!

Přestože komorná byla ze všeho stále vyjevenější, podařilo se jí tu nejednoduchou operaci rychle zvládnout.

Šampion zatím ze sebe bleskově shodil čapku, chlebník i tepláky a teď tu stál v dokonalém cvičebním úboru, i když nám by připadal trochu staromódní. Párkrát si pružně poskočil, zamával rukama jako větrný mlýn, udělal dřep, několikrát se zhluboka nadechl a hučivě vydechl – a už se rozběhl k bradlům.

Princezna sice tak ideálně sportovně oblečená nebyla, ale nenechala se zahanbit. Také se rozběhla – a hop, už visela na kruzích.

Oba se na sebe usmáli a začali cvičit. A protože se to událo v našem operetním Malém velkovévodství, chtělo to hudbu. Amálka natáhla gramofon a nasadila desku s veselou melodií. A Herkules s Mařenkou se dali do zpěvu:

*Atletika, gymnastika,
to je moje, to je moje,
turistika, cyklistika,
to je moje, to je moje.*

*Přes překážky hopky hopky,
to je moje, to je moje,
nezakopni, mačkám stopky,
to je moje, to je moje!*

*Sprinty, běhy, klusy, cvaly,
to je moje, to je moje,
já budu mít, kruci, svaly,
to je moje, to je moje!*

*Basket, kriket, bradla, pádla,
to je moje, to je moje,
holka, nebuď nikdy zvadlá,
to je moje, to je moje!*

*Vrhám, šplhám, skáču stále,
to je moje, to je moje,
záklon, výpon a tak dále,
to je moje, to je moje!*

*Nelekám se pětiboje,
i kanoje, to je moje,
dám si hrazdu do pokoje,
to je moje, to je moje!*

Při té roztomilé písni šampion předváděl na bradlech pravé divy. Divoce se vyhupoval, přehmatával, otáčel se a kroužil jako mechanický vlček, dokonce hlavou dolů – a většinou se držel jen jednou rukou. Ten musel mít, kruci, svaly!

A princezna? Ta na kruzích přímo poletovala jako pestrobarevný motýl.

Někdo se třeba zeptá: A jak prosím při tak namáhavém cvičení mohli ještě zpívat? Vidíte, mohli. Zpěváci v televizi to také dokážou.

Píseň dozněla a cvičenkyně lehounce seskočila z kruhů. Cvičenec svůj seskok z bradel samozřejmě zpestřil trojitým saltem.

Ted' stáli proti sobě a šťastně se usmívali.

– A víte, co mě napadá, Herku? zeptala se princezna snad až zbytečně hlasitě.

Atletický mládenec se jí opět zahleděl tak hezky zpříma do očí a zahalekal jako na lesy:

– Nemám tušení, Mery. Copak?

Mařenka ho znova silně plácla do svalnatého ramene a spustila bujaře:

– No, co kdybychom se vzali? Víte, Herku, tak nějak sportovně, jako kamarád kamaráda... vlastně jako kamarád kamarádku, rozumíte mi? Časem si pořídíme nějaký ten kajak, stopky, závodní sáně... co říkáte?

Herkula její nápad vůbec nepřivedl do rozpaků.

– Oukej, Mery, praštíme do toho, jak říkáme my sportovci. Odpoledne nemůžu, hrajeme s Juventusem Botafogo. To víte, fotbal u nás teprve začíná, nejsou lidi, tak hraju obránce a zároveň útočníka, občas zaskočím i v brance... Ale večer by to šlo, co vy na to?

Jak už měl v povaze, se širokým rozmachem napřáhl k princezně ruku a ona ji s hlučným tlesknutím stiskla. Jenže právě v tom okamžiku Mařence došlo pérko. Stačila říct už jen jediné slovo, ale i to bylo rozkouskované a trhané jako její pohyby:

– Ou...k...k...kej.

Herkules neztratil úsměv ani klid. Zatřepal princeznou:

– Co je to s vámi? No tak, Mery, seberte se!

Princezna dál tiskla svou dlaň k jeho dlani, úpěnlivě na něho hleděla svýma zelenýma očima, ale mlčela a nehýbala se. Šampion se bezradně obrátil ke komorné:

– Asi je trochu přetažená, ne?

Amálie odložila pletení a spěchala k princezně. Cestou si jen tak pro sebe mumlala:

– Jo, přetažená...!

Ale nahlas řekla Herkulovi:

– To nic není, pane šampione. Její Jasnost bude hned v pořádku.

A chtěla Mařenku natáhnout. Vtom se ale jako mávnutím kouzelného proutku objevili oba dvorní rádcové a vrchní dvorní dáma, kteří byli po celou dobu schovaní ve švédské bedně a pokukovali špehýrkami.

Madam Bombelesová zadržela Amálce ruku.

– Počkat, Amálie, nešahat! Snad by si měl pan Herkules Ursus natáhnout Její Jasnost sám. Když si ji chce brát, musí to umět!

Svalnatý sportovec znejistěl.

– Natáhnout...? Ona Mery se natahuje jako hodiny?

Hrabě Brindalini se uchechtl:

– No, jako hodiny zrovna ne, hodiny totiž obvykle natahujeme jednou za den.

Cintalini se také uchechtl:

– Zatímco Mery – tedy Její Jasnost – je třeba natáhnout každou půlhodinku.

Chudák princezna by plakala, kdyby mohla. Ale nemohla. Jenom měla takový vyděšený a lítostivý výraz v očích.

Amálka se ještě pokusila všechno zachránit.

– Ale natáhnout Její Jasnost přece není těžké. Já to dělám ráda.

Vrchní dvorní dáma zlostně sykla:

– Kušujte, Amálie!

Se zlomyslným úsměvem se pak otočil k šampionovi a dodala:

– Jestli se pan velmistr ostýchá, ráda předvedu.

A pohotově princeznu natáhla. Mařenka ožila a teprve teď přestala Herkulovi tisknout pravici. Z očí jí skanuly dvě slzičky – pochopila, že je vše ztraceno.

Skutečně, šampion už se rozhodl.

– Oukej, Mery, tak to by nešlo, řekl se svým přímým pohledem a zdravým úsměvem. – Kdybyste mi takhle kiksнула při závodě, můžu celou reprezentaci zabalit.

Dál už si Mařenky nevyšímal. Několikrát se zhluboka nadechl, protřepal si svaly na rukou i na nohou, zaklekl do startovní polohy a otočil hlavu k rádcům:

– Pánové, jsem v tréninku! Prosím vás, odstartujte mě někdo.

Brindalini mrkl na Citaliniho a vytáhl z kapsy stopky.

Madam Bombelesová vylovila z kabelky pistoli – kdoví, jestli jen startovní – a pronesla pomalu:

– Připravit... pozor... teď!

A vystřelila kamsi do stropu.

Šampion vyrazil. Vzorně proběhl celou tělocvičnou – a vzápětí bohužel i zavřenými dveřmi.

Ozval se praskot dřeva, třesk skla a také táhlý výkřik, který se ztrácel kdesi v hloubce a dálce.

Ze stropu bývalé míčovny se na hlavy rádců a dvorní dámy snášely kousky omítky. Ta pistole přece jen střílela doopravdy. Taškáři si oprášili ramena a vlasy. Hrabě Brindalini schoval stopky zpátky do kapsy a pronesl pohřebním hlasem:

– Byl to talentovaný chlapec. A hlavně...

– Zapomněl si tu věci! doplnil ho pohotově Citalini.

Vzápětí se vrhli k žíněnce, kam si šampion odložil tepláky, čapku a chlebník, a poctivě si všechno rozebrali.

Na opačném konci tělocvičny zatím Amálie s princeznou seděly na kladině, fňukaly a vzájemně si půjčovaly kapesník.

To byl zase den!

KAPITOLA DEVÁTÁ

Jak se hádají manželé – a kdo z toho má užitek

Po nehodě v zámecké tělocvičně, kdy byl šampion a rekordman Herkules Ursus na delší dobu vyřazen ze sportovní činnosti, to s princeznou vypadalo opravdu bledě. Na sousedních hradech a zámcích se o ní vykládaly příšerné věci. Že prý je vlastně celá z plechu a funguje na elektřinu. Když jí prý ten slavný atlet chtěl pomoci do kabátu, dostal ránu, jako by si neopatrně sáhl do barevného televizoru.

K velkovévodovi už dávno nejezdily žádné významné návštěvy a trůnní sál působil nevesele, přímo ponuře. Od nešťastného plesu tam panovník nevročil, a dokonce se tam ani neuklízelo. Přes trůn visely pavučiny, na stolicích ležely překocené vázy s dávno uvadlými květinami a pod stropem se pohupovaly vybledlé papírové girlandy.

Oba nejvyšší dvorní rádcové si spolu s vrchní dvorní dámou na zámku a vůbec v celém Malém velkovévodství kramařili, jak jim bylo libo.

A velkovévoda? Dopoledne většinou trávil v zámecké čítárně a hádal se s manželkou. Pak se oba rychle a bez valné chuti naobědvali a odpoledne zase pokračovali v hádkách a vzájemných výčitkách.

To proti sobě seděli u karetního stolku a předstírali, že si čtou. Ve skutečnosti jen převraceli listy starých časopisů, zívali a bubnovali prsty, prostě nudili se.

A přitom v časopisech byly úžasně zajímavé obrázky – balony, vzducholodě, ohromné parníky s kouřícími komíny, vybuchující sopky, města zpustošená zemětřesením, pyramidy, mořské nestvůry, maharádžové na vzácných bílých slonech... Byly tam také

inzeráty na nádherné domečky pro panenky, byly tam i snímky úchvatného vynálezu – okřídlených saní, vhodných k dobývání severního pólu. Každý by se pobavil. Jenže velkovévodští manželé už si dávno nehráli, dávno nevynalézali. Jenom se hádali.

Jak ty hádky začínaly?

Panovník třeba převrátil list, zívá, pak si z broušené karafy nalil skleničku a napil se.

Velkovévodkyně káravě zakroutila hlavou:

– Ale Žán, snad se nakonec nedáš na pití?

Velkovévoda rozmrzele mávl rukou:

– Co pořád máš, drahoušku, vždyť je to minerálka.

Evelína mírně zvýšila hlas:

– No jen aby! Známe se!

Pak nedůvěřivě přičichla ke sklence. Nic závadného sice necítila, přesto však svárlivě zdvihla prst:

– Vidíš, a právě minerálku bys neměl pít. Víš, že ti nedělá dobře na nervy. Máš pít víno, aspoň bys nebyl takový kakabus!

Velkovévoda dopáleně sklapl svázaný časopis.

– Cože bych nebyl?

Manželka svým časopisem pro změnu bouchla o stolec.

– Kakabus! Morous! A hádavec hádává! Pořád se jen hádáš! Kdo s tebou má vydržet?

Panovník se s vypětím veškeré vůle ovládl.

– Tak já se hádám. Tak se mnou se nedá vydržet. Dobrá, dobrá. Já tedy budu jako beránek. A nejen to, já tě budu bavit! Koupím si čepici s rolničkami a budu před tebou metat kotrmelce. Už jsi spokojená, miláčku?

To byl nejhodnější okamžik, aby velkovévodkyně zamžikala řasami a vzlykla:

– Nakonec já můžu za to, že k nám nikdo nechodí! A kdo tady pořádal plesy... a kdo měl v hlavě plány na pěvecké soutěže... a volbu královny krásy... a já nevím, co ještě... kdo?

V takové chvíli Žán vždycky zrozpačitěl. Vstal a začal manželku chlácholit.

– Já vím, drahoušku... jenom se uklidni. Oba jsme přece dělali, co jsme mohli. Jenomže... jenomže on holt Mařenku nikdo nechce. Ona nám holt zůstane na ocet.

Velkovévodkyně se prudce vytrhla z jeho objetí.

– Kde bereš ty výrazy, Žán? Na ocet...! Ostatně, proč se nám asi narodila holka na klíček, co? To máš z toho svého pitomého vynalézání! Kdo to kdy viděl?! Dospělý chlap – ke všemu panovník – a vynalézá létající koloběžku! Já to tušila, maminka mě před tebou varovala. Hračičko!

Velkovévoda, jak se říká, přijal hozenou rukavici.

– Tááák. Já jsem hračička! No prosím! A že tobě bylo dvacet – a ještě sis hrála s panenkami, to je snad normální?

Jak byl v ráži, začal se po manželce pitvořit:

– Adriena má nové fiží, Klódetka by se nachladila, Flóra nesnáší vážnou hudbu... hernajs, člověk by se zbláznil, jenom kdyby si měl pamatovat ta jejich praštěná jména!

Evelíně se v očích zablyštěly dýky. Důstojně se vztyčila a pronesla ledově:

– Urážet se nenechám!

– Já taky ne! vykřikl Žán dopáleně.

Ale to už manželka s vypěstovanou panovnickou vznešeností odkráčela a samozřejmě nezapomněla pořádně za sebou prásknout dveřmi.

Na chodbě rozčilená velkovévodkyně spatřila dvorní rádce a vrchní dvorní dámu. Všichni tři se ukláněli, ale z jejich potměšilých úsměvů bylo jasné, že po celou dobu poslouchali za dveřmi a nakukovali klíčovou dírkou.

Hraběnka Bombelesová si neodpustila zlomyslnou poznámku:

– Nemám vás doprovodit, Jasnosti? Nevypadáte dobře...

Evelína jen unaveně mávla rukou a odebrala se do svých komnat, aby si poplakala a vyložila pasiáns. V posledním čase totiž spoléhala i na proroctví karet.

Sotva se vzdálila, šťouchli do sebe oba rádcové, polehoučku zaklepali na dveře čítárny – a už se hrnuli dovnitř.

Panovník melancholicky upíjel ze sklenky minerální vody. Na Brindaliniho, který se před ním uklonil s koženými deskami v ruce, se podíval jako na obtížnou mouchu.

První nejvyšší dvorní rádcce přesto zadrmolil:

– Jestli dovolíte, Jasnosti... máme tu k podpisu pár drobností.

Velkovévoda praštil skleničkou o podlahu.

– Vééén...!

Rádcce mrštně povyskočil, aby ho nezasáhly střepy, nepřestal se však uklánět:

– Ovšem, Jasnosti, jak poroučíte, Jasnosti, my odcházíme...

– My také odcházíme, Jasnosti... dodal chvatně Cintalini a oba kumpáni vyklouzli na chodbu.

Madam Bombelesové nemuseli nic vykládat. Ano, všechno bylo jasné. Alespoň prozatím.

KAPITOLA DESÁTÁ

Nečekaná nabídka k sňatku, Amálka se směje

Je nejvyšší čas vrátit se od Jejich Jasností rodičů k Její Jasnosti dceři. Copak ta chudinka pořád dělala, když už se pro ni nepořádaly plesy a když ani nesportovala?

Co by dělala? Nudila se. Nudila se přímo ukrutně, na umření. A věděla, že vlastní nudou nudí a trápí všechny lidi kolem sebe, vždyť se před ní dokonce schovávalo i služebnictvo! Proto raději nikomu zbytečně nechodila na oči, jídlo si nechávala nosit do svého pokoje a zůstávala sama. S výjimkou Amálie ovšem – někdo přece musel dotahovat to zpropadené pérko.

Většinu času trávila princezna tak, že polehávala na zlatorůžovém kanapíčku a dívala se do stropu. Strop byl půvabně zdobený růžovými poupátky a květy, ale brzy se okoukal. Mařenka by ráda o něčem pozoruhodném přemýšlela a snila, jenže nic zajímavého ji nenapadlo.

Aby se nadýchala čerstvého vzduchu, chodila s Amálkou na krátké procházky do zámeckého parku. Ale i tam se zoufale nudila. Nedokázaly ji zaujmout mramorové sochy ani šumící fontány, dávno ji přestaly bavit okrasné keře, které dvorní zahradníci sestříhávali do roztodivných tvarů zvířat a ptáků. Všechno samá nuda.

A právě při jedné takové příšerně nudné procházce se zcela změnil Mařenčin život. Jak se to stalo?

Princezna lenivě bloumala po zahradní cestičce, občas utrhla květinu, bez zájmu k ní přivoněla a odhodila ji. Po chvíli se ruka, která právě sahala po další lilii nebo karafiátu, zastavila uprostřed pohybu. Ano, došlo pérko.

Amálie nedaleko na lavičce pletla další dlouhatánskou šálu. Teď odložila vlnu a pletací dráty, zívla a pak pérko dotáhla.

Mařenka ožila a také zívla na celé kolo, ani si nedala ruku před pusou. Kdyby ovšem tušila, že ji při té nevychovanosti kromě Amálky vidí ještě někdo jiný, zastyděla by se. A kdyby věděla, že ten někdo je úplně cizí mladík, propadla by se hanbou.

Opravdu ji někdo viděl? Ano, on ji totiž někdo přímo pozoroval. Byl to brýlatý mládenec s inteligentním pohledem a už delší dobu z úkrytu za rozkvetlým jasmínem zaujatě sledoval všechno, co se na cestičce dělo.

Princezna dozívala a řekla přiospale:

– Ach jo, Amálko, tady chcíp pes... Já bych se ukousala nudou! Co myslíš, jaké to je být starou pannou?

Guvernantku (a zároveň opět komornou) ta otázka skoro urazila.

– Dovolte, Jasnosti, jak to mám vědět? Já přece ještě nejsem tak stará! Jen čekám na správnou příležitost. Našetřeno něco mám, ošklivá snad nejsem. Víte, Jasnosti, ono to chce přijít víc mezi lidi, seznámit se... a pak se přece vdá každá, ne?

Princezna si zhluboka povzdechla. Chtěla namítnout, že Amálce se to mluví, když nemá v zádech natahovací klíček. Ale než stačila cokoli říci, brýlatý mladík vyšel ze svého úkrytu, kývl na pozdrav a políbil jí konečky prstů. Pak se bez nejmenších rozpaků zapojil do rozhovoru:

– Vy se svými kvalitami, Jasnosti, se vdáte určitě. Stačí, když budete chtít.

Chudák Mařenka byla tak překvapená, že dočista znehybněla, skoro jako by jí došlo pérko. Snad měla i pootevřenou pusou. Pak se sice vzpamatovala, ale protože nevěděla, jestli se jí nenadálý návštěvník nevysmívá, zamumlala jen takové neslané, nemastné:

– Pane...?

Sympatický mládenec se usmál a zvedl prst:

– Ovšem. Nepředstavil jsem se. Typická začátečnická chyba. Ale napravím ji.

Sundal si brýle, dýchl na obě skla a přetřel je kapesníkem.

– Princ inženýr Horáček. A vy jste, Jasnosti, nepochybně ta proslulá princezna na klíček.

Mařenka jen ohromeně příkyvovala.

Mladík vyndal z náprsní kapsy útlou knížečku, hbitě v ní zalistoval a rozzářil se:

– Á, tady to máme! Princezna na klíček. Podle počtu pravděpodobnosti se taková vzácnost může vyskytnout v poměru jedna ku pěti trilionům – a to značně převyšuje počet obyvatel celé naší planety. Mimochodem, slečno, nenarodila jste se náhodou v nějaké cizí galaxii? Nenarodila, samozřejmě... Takže vy, Jasnosti, vlastně ani nemáte být.

Mařenka zamžikala:

– Ale já přece...

Sympatický mladík ji nenechal domluvit:

– Vy přece jste. Ovšemže. A právě proto, pokud souhlasíte, bych si vás rád vzal za ženu. Víte, vášnivě rád řeším neřešitelné problémy. Dokonce se sám tu a tam pokouším něco sestrojít. A vy jste, slečno princezno, ten nejneobvyklejší případ – částečně mechanická živá bytost, rozumíte? Jak tedy bude znít vaše odpověď?

Mařenka byla pochopitelně radostí bez sebe. Ještě před chvílí si zoufala – a teď najednou vážná nabídka k sňatku! A navíc od pohledného prince s inženýrským titulem! Princezna by nejraději juchala a skákala. Ovládla se však a jen trochu vypískla. A jak už měla ve zvyku, okamžitě se začala svému nápadníkovi přizpůsobovat:

– Júúú. Tak vy jste princ inženýr Horáček! Já jsem od vás četla článek ve Sborníku Technického muzea. Víte, já taky šíleně miluju techniku a to... mechaniku a fyziku a motory a rotory... A vůbec, já si vás tedy, pane inženýre, vezmu.

Brýlatý princ pokývl, jako by nic jiného než souhlas ani neočekával.

Tím by seznámení mohlo skončit. Ale protože jsme v operetním velkovévodství, dala se Mařenka do zpěvu – a její nastávající se k ní přidal.

Princezna:

*Některá dívka jen peče a smaží,
to já se v kuchyni ani neukáži.
Než bych se mořila s lívanci, s knedlíky,
radši si procvičím příklady z fyziky.*

*Ach já jsem jiná, jinačí,
mně prostě vařečka nestačí.
Zapiš si, miláčku, za uši:
mně prostě zástěra nesluší!*

Princ:

*Točí se kolečka v mechanickém ráji,
kde tvé zoubky
do mých zoubků
přesně zapadají.*

Oba společně:

*Buchy buch, buchy buch,
naše srdce v rytmu bijí
jak hodiny poháněné
neznámou nám energií.*

Teprve když píseň dozněla, oslovil princ Horáček také Amálii, která se nepřestávala divit:

– Nuže, komorná, jděte sdělit Jejich Jasnostem, že princezna a já jsme se právě zasnoubili. My se zde zatím budeme věnovat prvnímu polibku.

Potom si mládenec sundal brýle a rozpřáhl náruč:

– Slečno...

Mařenka také rozpřáhla náruč a vydechla:

– Pane...

Přestože ji princ bez brýlí viděl trochu rozmazaně – ostatně ona jeho taky, měla totiž oči plné šťastných slziček – nakonec si tu pusou přece jen dali.

Amálka vyprskla a jen tak pro sebe poznamenala:

– Snad byste si už mohli tykat, ne?

A odběhla do zámku sdělit tu úžasnou novinku velkovévodským manželům. Už předem se radovala, jaký vznikne zmatek. Prince bude nutné pozvat alespoň na svačinu – a ve svačिनovém salonku určitě není uklizeno, ach jo!

Zatímco princ inženýr Horáček trhal květiny do zasnubní kytice a Mařenka střídavě pofňukávala a rozmarně si luskala prsty, nedaleko za křovím na sebe tázavě hleděli rádcové a vrchní dvorní dáma. Byli celí nesví. Nápadník, který princeznu chce právě kvůli tomu natahovacímu klíčku? To tu ještě nebylo.

KAPITOLA JEDENÁCTÁ

Pohádková svatba, kdo jsou vlastně rádcové

Tak jako po neděli přichází pondělí, po zasnubách následuje svatba.

To platilo i v Malém velkovévodství. Panovník s manželkou nechali v celém zámku vytapetovat, šily se róby, zahradníci vyplenili záhony a skleníky, kuchaři dostali výpomoc z nejlepších hotelů a hudbu zajišťovala přímo dvorní opereta.

Vyvrcholením svatebních oslav byl dvorní ples – a tentokrát se opravdu vydařil.

Po zahajovacím menuetu, který předvedl dvorní balet, měli sólo novomanželé. Ženich měl sice před tolika lidmi trému, ale neupadl. A nevěsta? Na té se hned poznalo, že v tanečních jí to šlo daleko lépe než ve škole. Otáčela se lehounce, bílý svatební závoj a narezlé vlasy jí vlály jako lodní vlajky v bouři.

Z vladařského trůnu dceru pyšně sledoval velkovévoda Žán v nové admirálské uniformě s blankytnou šerpou a všemi cingrlátky, dokonce s ostrápcovaným třírohým kloboukem na hlavě. V křesle vedle trůnu se stejně hrdě usmívala Evelína. Měla omračující platinově fialový přeliv a oblečená byla v prosté róbě z dvaceti metrů stříbrného atlasu, ze skromnosti ozdobené pouze polovinou rodinných briliantů. I tak přítomné dámy omdlévaly závistí.

Nedaleko trůnu postávali rádcové a vrchní dvorní dáma. Tvářili se truchlivě a co chvíli pokukovali po panovnické rodině, jako by čekali na sebemenší pokyn.

Konečně velkovévoda zakýval prstem:

– Tak, pánové hrabata...

– A madam Bombelesová, dodala Evelína.

Intrikáni se vrhli k trůnu, div jeden druhého neporazili. Panovník se na ně líbezně usmál:

– Nuže, dámo a pánové, my s Evelínkou tady od zítřka končíme. Ranním vlakem odjíždíme do Karlových Varů. Světoznámé lázně... ach ano, přesně to naše unavené nervy potřebují jako sůl. Důchod, klidné zákoutí a tiché usebrání na sklonku života. Vid', drahoušku?

Velkovévodkyně se naklonila k manželovi a pohládila mu ruku.

– Ano, miláčku. Důstojné stáří... Grandhotely, kolonáda a promenáda, cukrárny, módní přehlídky a prvotřídní kadeřnické salony...

Úplně se zasnila. A panovník ji stejně zasněně doplnil:

– Ruleta, cikánská hudba, křišťálové lustry se třpytí a šampaňské teče proudem... e! luskl prsty.

Rádcové a vrchní dvorní dáma jen chmurně pokyvovali hlavami. Konečně se osmělil hrabě Brindalini:

– Zajisté, Jasnosti, ovšem. Do puntíku s vámi souhlasíme. Snad Veličenstvo ráčilo zapomenout pouze na dostihy, svěží trávník golfových hřišť, plyšové lóže v opeře a útulné šantány s orientálními tanečnicemi... Jenomže, pokud smíme být tak smělí, co bude jaksi s námi?

První nejvyšší dvorní rádce, jak byl zvyklý, na sebe ukázal prstem. Stejně tak na sebe ukázal prstem Druhý nejvyšší dvorní rádce:

– A s námi?

Hraběnka Bombelesová zaútočila na velkovévodkyni:

– A co bude s vaší ubohou, až za hrob věrnou vrchní dvorní dámou? Nejmilovanější Jasnosti!

Vychrtlá taškářka se dokonce vrhla na kolena a pokusila se skropit dlaň panovnice svými vynucenými slzami. Evelína jí s odporem ruku vyškubla.

– Vstaňte, Bombelesová, a nehrajte divadlo, jsou tady lidi!

Velkovévoda se na své rádce znovu vlídně usmál.

– Co s vámi bude, milí přátelé, na to se mě neptejte. Já jsem vložil nejen osud své jediné dcery, ale i tíživé žezlo vlády v Malém

velkovévodství do rukou prince inženýra Horáčka. Jak jste si jistě všimli, vypadá inteligentně. Patrně se bez vás, vážení pánové, obejde. Takový už je život.

Evelína podobný úsměv věnovala vrchní dvorní dámě:

– A pokud jde o vás, Bombelesová, vy a moje dcera – to si nebudeme nic nalhávat. Mařenka dokonce říká, že jste se jí snažila překazit každé zasnuby. Tak nevím.

Hraběnka si dost hlasitě utřela nos.

– Jasnosti...! Vždyť já bych za ni, za chudinku moji malou, cedila krev!

A pokusila se „upadnout do mdlob“. Když ale pochopila, že ji nikdo nehodlá zachytit do náruče, nechala toho a pouze dál škytala a štkala.

Brindalini tragicky potrásl hlavou a pronesl pohřebním hlasem:

– Takový je tedy osud věrných služebníků! Nepochopení a trpký nevděk...

Cintalini se nacvičeně přidal:

– Odkopnutí, neúcta – a co hůř, mrzká almužna, která často bolí víc než rána karabáčem!

Velkovévoda jim moc dobře rozuměl.

– A to zase pomalu, pánové! O žádné almužně tady nebyla řeč. Klíče od státní pokladny už má nový panovník!

Rádcové a dvorní dáma se po sobě podívali s nepředstíraným zděšením. Na okamžik jako by zkameněli. Ale vzápětí opět ožili, ledabyly se uklonili a beze slova se rozeběhli z trůnního sálu. Madam Bombelesová se při tom úprku dokonce nestyděla natolik nazdvihnout plesovou róbu, že jí byly až neslušně vidět kotníky.

Svatební ples nerušeně pokračoval. A protože trval už téměř půl hodiny, uprostřed tance došlo princezně pérko. Když ale přichvátila komorná, aby Mařenku dotáhla, novomanžel ji zadržel:

– Moment, Amálie, to je teď moje povinnost!

Jeho šikovné inženýrské prsty párkrát otočily klíčkem – a princezna se s okouzlejícím úsměvem znovu roztančila. Dvořané i hosté pochvalně zatleskali.

Mezitím do sálu vešlo několik hostů, kteří přijížděli z velké dálky, a byl mezi nimi i zavalitý baron von Zimperlich se svou plnoštíhlou chotí. Velkovévodští manželé jim srdečně pokynuli. Proč se taky hněvat pro nějaké dávné nedorozumění, když se princezna tak úspěšně vdala?

Než se ale baron a baronka mohli řádně uklonit, zastoupil jim cestu další host. Měl na sobě růžové sáčko pošíité flitry a zubil se jako z reklamy:

– Bonžůr, madam, bonžůr, mesijé... Jsem markýz Narcis Odilon Redon René de Žužů, ale dámy u Máchova jezera mě nenazvou jinak než Růžovým kavalírem. Chcete mě jím také nazývat?

Baron si opovržlivě odfrkl:

– Kdo vám má rozumět, komediantě?!

Zato baronka se rozzářila:

– Ó, vy chcete tančit?

Než se kavalír vzpamatoval, odvěkla ho jako loutku na parket.

Pan von Zimperlich na to hleděl dočista vyjevený. Ale to už k němu v kolečkovém křesle dorazil ten nejpodivnější host, jaký se kdy na nějakém plese objevil. Byl celý zafačovaný a levou ruku měl ve složité sádře připomínající model dvouplošníku.

Invalida chvilku pozoroval baronku a pak uznale pokývl hlavou:

– Ta dáma má ale páru! Mně můžete, pane, věřit, byla by z ní vynikající diskařka. Jenom se podívejte na tu práci rukou! Na ty skvělé pletence ramenních svalů! Až zase budu ve formě, mohl bych jí poradit tréninkové dávky. Já jsem totiž trojnásobný světový šampion Herkules Ursus, pane, ale říkejte mi Herku, to víte, mezi námi sportovci... Kam běžíte, pane?

Ale baron se už ze všech sil prodíral mezi hosty, aby si někde v klidu zahrál karty.

A copak naši urození taškáři? Nejdřív se poplašeně rozeběhli a chvíli každý z nich bezradně bloudil po zámku. Ale nakonec se opět všichni sešli tam, kde odjakživa rádi pobývali – za těžkými sametovými závěsy trůnního sálu. Museli se poradit.

Všude zněla hudba, všude se ozýval veselý hovor a smích – a oni, kteří jindy bývali samé hihňání a šibalské poštuchování, se teď tvářili, jako by je příšerně bolely zuby. Tíživé mlčení prolomil hrabě Brindalini:

– Obáváme se, přátelé, že je konec. Lod' se potápí.

Hrabě Cintalini se otrásl:

– Brr! My nemáme vodu rádi. My neumíme plavat.

Vrchní dvorní dáma hystericky vykřikla:

– Já se zblázním!

První nejvyšší dvorní rádce zasyčel:

– Tiše, ženská! Chcete, aby nás někdo slyšel? Hlavně klid! Musíme zachránit, co se dá! My nevíme, jak vy, ale nás by čekalo moc trudné stáří. Měli byste nám vyjít vstříc. Tady pan hrabě Cintalini se jako hrabě neztratí, ale my...

Druhý nejvyšší dvorní rádce mu skočil do řeči. Ale tentokrát to nebyla duchaplná souhra, tentokrát ze sebe v návalu náhlé upřímnosti vychrlil:

– Komu to vykládáte? Copak my jsme nějaký hrabě? Já se náhodou jmenuju Venca Rychtařík a pocházím ze z Plzně! A jsem nedovyčený pekař, člověče! Na mne byste se vy dva měli složit! Protože třeba vy s těmi svými hraběcími předky...

Cintalini – vlastně Rychtařík – se už neovládl a pokusil se kolegovi utrhnout z vesty zlatý řetízek od hodinek.

Brindalini ho zuřivě plácal přes ruku.

– Nechte toho... my budeme zlí, chlape jeden! Nenechal jste nás domluvit! Právě jsme vám chtěli říct, že my nejsme žádný hrabě! Ale když jste to načal... tož já su ňáké Róbiček, z Olomóca, ja. Zo sedmich dětí! A chalopa dočista nadranc! Tož ja.

Brindalini, ve skutečnosti Roubíček, jako na divadle zahrozil pěstí kamsi do neznáma, asi svému krutému osudu. Pak si setřel slzu, která mu neukápla, a mrkl na Cintaliniho:

– Takže by se na nás dva, milý kamaráde, měla složit...

Kumpán ho – opět už vesele – doplnil:

– Madam Bombelesová!

Oba se začali sápat na vrchní dvorní dámu a snažili se zmocnit šperků, kterými byla dnes ověšena jako vánoční stromeček. Hraběnka šermovala kostnatými klouby, nebezpečně se oháněla kabelkou a ječela:

– Jedeš! Necháš toho?! Pomoc! Vrahouni! Lumpové! Darebáci!

Konečně útok odrazila a rozkývanou kabelkou si držela rádce od těla. Možná si pánové také vzpomněli, že v té kabelce mívá ostře nabitou pistolí. Když se dáma vydýchala, spustila jízlivě:

– Tak na mně se hojit nebudete, pánové! To je pořád hrabě sem, hrabě tam – a přitom jste obyčejní podrazníci! No, ale jestli chcete něco vědět, já taky nejsem žádná madames-padames Bombelesová! Hraběnka, cha cha, tůdle nudle! Odjakživa jen Andula Šlěznerová ze Smíchova. Anebo taky Anča Dlouhoprsták – já jsem totiž, pánové, byla v mládí sedmnáctkrát úplně nevinně trestaná pro kapesní krádeže. A šmytec!

Rádcové se zamysleli – a vrchní dvorní dáma s nimi. Když si vzájemně otevřeli srdce, pochopili, že musí táhnout za jeden provaz. Brindalini se mazaně usmál:

– Hlavně, přátelé, neztrácejte nervy! Musíme co...?

– Zachránit, co se dá! doplnil ho Cintalini.

Madam Bombelesová koketně přimhouřila oko:

– Tak se mi to líbí, pánové!

Pak si upravila fiží a mírně pocuchaný účes. Rádcové si narovnali motýlky. Všichni tři se navzájem uklonili – už opět v rolích urozených intrikánů – a rozešli se zachraňovat.

Sotva zmizeli, vymotala se z opačného konce závěsu Amálie. Jak se tam dostala? Ale šla náhodou poblíž, právě když madam Bom-

belesová vykřikla, že se zblázní. Koho by to nezaujalo? Komorná vklouzla mezi měkké sametové záhyby a vyslechla celý rozhovor. Ted' se vracela zpátky a tiše si mumlala:

– A heleme se! Tak Rychtařík, Roubíček a Šlésznerová!

Svatební ples zatím pokračoval, jak se na takovou slávu sluší. Mařenka právě při tanci zpívala svému inteligentnímu princovi píseň, kterou už známe:

Cítíš ten průvan?

Ach, cítíš to mávnutí?

Láska nás ožehla

čarovnou perutí...

Z toho je zřejmé, že princezna nebyla tak hloupá, aby nedokázala využít dřívějších zkušeností.

Ale všechno jednou skončí – a tak i svatební ples skončí a hosté se rozejdou.

Dobrou noc, princezno a princí!

KAPITOLA DVANÁCTÁ

Jak je to s klíčkem, zaříkadlo a skutečná láska

Nastalo nádherné letní ráno. V zámeckém parku koncertovali ptáci, vzduch byl po nočním dešti vlahý a voňavý. Do ložnice novomanželů proudily sluneční paprsky a šimraly je na tvářích.

Princ inženýr Horáček a princezna Mařenka spali v široké posteli ozdobené erbem Malého velkovévodství. Na nočním stolku vlevo, kde ležel princ, stály bronzové hodiny ve tvaru hradní věže. Číselník ukazoval za minutu osm. Když se velká ručička posunula k osmičce, v hodinách to hrklo, na cimbuří věže se vynořil maličký trubač a ložnici se rozezněla známá hasičská fanfára „Hoří, hasiči jedou!“

Není divu, že novomanželé nejen otevřeli, ale přímo vytřeštili oči. Fanfára zazněla ještě podruhé a potřetí. Princ zívł, zašmátral po brýlích, hlasitě se protáhl a vyskočil z postele. Rozhrnul záclony a zajásal:

– Dobré jitro, drahoušku! Vypadá to na báječné počasí!

Ale Mařenka ležela dál bez hnutí, jen oči jí neklidně těkaly. Ano, i jí počasí připadalo báječné, dokonce nejbáječnější. A jitro? Jitro se jí zdálo úžasné, fantastické, nezapomenutelné! Vždyť se poprvé v životě probudila jako mladá paní! Ráda by se o to štěstí rozdělila s celým světem, ráda by dala manželovi pusu, ráda by si vyzkoušela nové letní šaty a florentinský klobouček. Ráda by. Ale nemohla, víme proč.

Princ odběhl do koupelny, odtud přešel do převlékárny, a když se opět objevil v ložnici, měl na sobě velmi slušivý vycházkový oblek v odstínu kávy se smetanou. Z kapsičky saka zapnutého pouze na horní knoflík mu místo kapesníčku frajersky vyčuhovalo pouzdro

na brýle. Políbil Mařenku do narezlých vlasů a podal jí orosený bílý karafiát.

– Co takhle snídaně, miláčku? Mám hlad jako vlk.

Princezna se samozřejmě ani nepohnula. Inženýr Horáček se na ni pozorně zahleděl a tůkl se do čela.

– Úplně jsem zapomněl. Ovšem. Typický důsledek malé zkušenosti. Ty nejsi natažená.

Poněkud nešetrně obrátil Mařenku na bok a s odborným zaujetím si prohlížel klíček, který jí v zádech trčel z noční košile.

– Kdepak, dokonale to není, uvažoval nahlas. – Interval by se měl prodloužit. Každé půl hodiny, to je moc.

Mařenka už se nemohla dočkat, až ji dotáhne. Ale princ jako správný technik s vědeckými zájmy klíček vyjmul a začal studovat. Přitom nepřestával hloubat:

– Taky bych měl časem udělat náhradní klíč... co kdyby se tenhle ztratil?

Přešel k oknu, aby na klíček lépe viděl. Posadil se na parapet a pokračoval v odborné samomluvě:

– Zoubky jsou dost složité... oboustranné, prolamované... vypadá to na zahraniční výrobek... Ačkoliv – ale to je ovšem hloupost, že ano...

A náhle se stala hrozná věc. Jak princ natáčel klíček proti slunci, vyklouzl mu z ruky a padal, nekonečně dlouho padal (ložnice novomanželů byla totiž v nejvyšším patře zámku), až se ozvalo ŽBLUŇK!

Co teď? Princ se nejprve vyklonil z okna, jako by pohledem provázel klíček na jeho pouti do vody, pak si posunul brýle na špičku nosu a přes obroučky se provinile podíval na vyděšenou Mařenku.

– Typická ukázka nešikovnosti. Ovšem. Podle síly žblunknutí usuzuji, že tam musí být značná hloubka. Dala by se vypočítat tak zvaným prostým změřením nebo podle úhlu, v jakém se lomí sluneční paprsky na hladině. Ostatně, miláčku, nepřipadá ti staromódní mít kolem zámku vodní příkop?

Zamyslel se a pak překvapivě začal z úplně jiného soudku:

– Asi půjdu na ryby. Rád bych vyzkoušel trojudici, kterou jsem nedávno sestrojil. Měla by chytat tři ryby naráz. Chápeš, drahoušku, je to převratná novinka. Tak pá...

Princ zatřepal prsty na pozdrav a zmizel.

Mařenka osaměla. Dál ležela bez hnutí, ale hlavou jí tryskem pádily hrozné myšlenky. Kdyby mohla mluvit, znělo by to takhle:

– To se mi snad jen zdá! Pán si jde na ryby! Jo, ale nejdřív na snídani! Pán má hlad jako vlk. A já hlad nemám? Jak si to ten náfuca představuje? Jen počkej, miláčku, až mě natáhnou! Já ti tu trojudici omlátím o hlavu!

Náhle jí došlo, v jaké je situaci. Kdyby mohla, určitě by vzlykla.

– Jenomže čím mě natáhnou, když ten moula ztratil klíček? Vlastně ne, on není žádný moula... kdepak, miláčku, ty jsi můj nejchytřejší inženýr na světě a uděláš mi nový klíček, vid'? Já tě tolik miluju... Ačkoliv kdoví, jestli ho ten mizera schválně nezahodil? To se nejdřív slibuje věčná láska a potom... Kdybych alespoň mohla zavolat Amálku... Amálko! Amálie! Kdepak, ta mě neslyší.

Ale vtom se, doslova jako na zavalanou, do ložnice vřítela Amálka s očima jako zralé slívy a už od dveří kvílela:

– Šmankote, Jasnosti, tak je to pravda? Je toho plný zámeček, ženské v kuchyni se můžou zbláznit a už se k nám chystají lidi od novin! Že jste se jako měli s manželem pohádat a Jeho Jasnost pan inženýr že měl ve vzteku hodit váš klíček do kamen...!

Princezna se v duchu vztekala:

– Tak to nebylo, ty huso, on nerad! Abys věděla, my se totiž milujeme! Ačkoliv...

Amálka, bývalá komorná, později guvernankta a pak opět komorná, měla Mařenku ráda. Přestože si s ní za ta léta užila své. Teď si prohlížela její utrápenou tvář a přemýšlela, co by se pro nešťastnou novomanželku dalo udělat.

Náhle do ložnice nakoukl princ s plátěným rybářským kloboukem na hlavě.

– Drahoušku, je to fajn, trojduce se výborně osvědčila. K obědu budou tři štiky.

A zmizel.

Princezna na něho v duchu hned vyjela:

– Aby ses nezbláznil! Tři štiky! Zalkni se, hltoune jeden hltounská, hamoune hamounská... A já ti tolik věřila!

Mařenčiny myšlenky už zase byly samá slzička. Amálie zavrtěla hlavou:

– Kdepak, Jasnosti, takhle by to nešlo, úplně se bojím domyslet! On vás ten nelida umoří hladem a najde si jinou, uvidíte! Musíte vyskočit i bez klíčku, tak, sama od sebe. Vždyť už jste velká!

Ale princezně hleděla z očí jen bezmocná lítost.

Amálka se tůkla do čela.

– Už jsem na to přišla, Jasnosti. Já znám jedno hrozně tajné zaříkání. Trošku příšerné – ale určitě vám pomůže. Pozor, budu předříkávat a vy, Jasnosti, v duchu opakujte se mnou. A musíte si přát, co si nejvíc přejete. Budete se divit, co to s vámi udělá!

Amálie si odkašlala a s vážnou tváří začala recitovat:

*Sůvy, sýci, netopýři
temnou nocí tiše víří.*

*Vlci, draci, saně
vrhají se na ně.*

*Můry, myši, skřítí
s křikem se tam řítí.*

*A mně tohle zaříkání
splní nejtajnější přání.*

*Kdo mi brání,
ten ať zhyne do svítání!*

Když Mařenka ty hrůzostrašné verše v duchu opakovala, zdálo se chvílemi, jako by jasná obloha zfiarověla, a v závěru dokonce zčernala. Pak tu černou oblohu protál oslepující blesk a vzápětí se ozval třesk hromu. Ale i to se vlastně jen zdálo.

Co se ale určitě nezdálo, bylo to, že Mařenčin obličej začal ožít. Najednou začichala jako králík.

– Aáá... to to voní! říkala si v duchu. – To budou ty ryby! Panenko skákavá, já bych polykala hřebíky!

Amálka radostně spráskla ruce:

– No vidíte, Jasnosti! To chce pořádně zatnout zuby!

Princezna tedy zaťala zuby a sbírala sílu, až se jí zkrabatilo čelo. A vida, pomalu, pomaloučku se začala zdvíhat na loktech! Mluvit zatím nemohla, ale v duchu už hrozila:

– No počkej, miláčku princí inženýre Horáčku! Jestli tys mi nenechal aspoň jednu štiku!

Amálie sledovala Mařenčiny pokroky a nadšeně ji povzbuzovala:

– Do toho, Jasnosti! Musíte chtít! Vzpomínáte, jak se rozebíhal ten chudáček Herkules Ursus? Připravit ke startu... pozor...

Princezna se vzepjala na rukou, patami se zapřela o pelest – a najednou se ozvalo takové slabé CRNK – asi jako když praskne péro v budíku. A konečně Mařenka, poprvé bez natažení, promluvila, vlastně spíš vykřikla:

– Ted'!

Vzápětí se vymrštila z lůžka, jako by ji někdo katapultoval. Proletěla ložnicí, rozrazila dveře a jako tornádo se vyřítla na chodbu.

Seběhla čtyři patra dolů do zámecké haly, tam se otočila jako vítr a opět se hnala vzhůru, jenomže po jiném schodišti, znovu se vrátila a mihla se i na točitých schůdcích vedoucích do věže s holubníkem, prostě byla to hrůza. Livrejovaní sluhové, servírky a uklízečky, vůbec všichni, kdo ji na té bláznivé běžecké trati spatřili, si jen protírali oči. Ono vidět následnici trůnu, jak hned první den po svatbě běhá v noční košili po zámku – no řekněte sami.

Pak se Mařenka v neochabujícím tempu vřítla zpátky do ložnice. Radostně užaslé Amálky si ani nevšimla, jako nepříčetná oběhla pokoj dokola a drmolila:

– Kruci hernajs, kde je ta jídelna? Tady už jsem přece byla... Já hlady šilhám!

A znovu vystřelila z ložnice. A znovu schody dolů a nahoru... Až najednou uslyšela spásný cinkot příborů – jídelna!

Princezna z posledních sil otevřela dveře a dopadla na nejbližší židli. Když se vydýchala, spatřila, že sedí v čele dlouhatánského stolu. Kromě ní tam byl – po její levici – už pouze princ inženýr Horáček a právě jí podával stříbrný podnos s výstavní štikou upečenou na rožni.

Mařence se rozklepaly ruce a zamžily se jí oči. Měla toho tolik na srdci. Ale princ ji lehounce pohladil po tváři:

– Nezlob se, miláčku, s tím klíčkem jsem to udělal schválně. Jinak to nešlo. Ale jez už, musíš mít hlad jako pes, člověče.

A sám jí krájel kousky štiky, a dokonce se snažil i vybrat kostičky – no, tomu se říká manžel! Princezna sice ještě trochu dojatě mžikala dlouhými řasami, ale pochutnávala si, až se jí dělaly boule za ušima. Konečně pochopila, co je to láska.

Nahoře, ve čtvrtém patře zámku, stála uprostřed ložnice novomanželů spokojená Amálie. Na číselníku bronzových hodin se velká a malá ručička setkaly na dvanáctce a skřítkovský trubač opět spustil „Hoří, hasiči jedou!“

Amálka si veselou melodii vyposlechla až do konce a pak řekla sama pro sebe:

– A je to!

Ale ještě než odešla z místnosti, zeptala se benátského zrcadla:

– Jestlipak mě taky potká takové štěstí? Jestlipak najdu ženicha?

Zrcadlo neodpovědělo. Ale kdyby mohlo, určitě by jen pokrčilo rameny.

KAPITOLA TŘINÁCTÁ

Potápějící se loď, ale není kam spěchat

Náš příběh by vlastně mohl skončit. Princezna Mařenka je šťastně vdaná, velkovévoda Žán a velkovévodkyně Evelína úspěšně hledají klid a zároveň vzrušení u léčivých karlovarských pramenů. Intrikáni odcházejí ze scény. Opravdu?

Uplynul týden od onoho památného dne, kdy princezna poprvé ožila sama od sebe, bez dotažení klíčku. A kdy nad báječnou štikou pochopila, co je to skutečná láska.

Před zámeckou bránou se zlaceným erbem Malého velkovévodství postávali a zevlovali dva sluhové. Nikoho a ničeho si nevšímalí.

Náhle se před nimi objevil bývalý První nejvyšší dvorní rádce, ověšený různými balíky, ranci a kufry. Protože neměl volné ruce, otevřel si bránu nohou. Celý zadýchaný zavolal na jednoho ze sluhů:

– Hola, obejdo, hled' naší hraběcí osobě pomoci s bagáží!

Sluha na něho civěl, ale ani se nepohnul.

Vzápětí k bráně dovrávoral bývalý Druhý nejvyšší dvorní rádce. Také on vlekl bachraté kufry, balíky a rance. Zafuněl a houkl na druhého sluhu:

– Nelelkuj, povaleči, a ujmi se našich dvorních zavazadel!

Ani druhý sluha se nehrnul posloužit. Místo toho si začal pomalu nACPávat dýmku.

Rádcové – jako vždy v dokonalé souhře – s heknutím postavili kufry a shodili ostatní náklad. Teprve pak se na sebe podívali a v náhlém údivu lehce ťukli hůlkami do svých cylindrů. Chvilku si jen vyměňovali okouzlené úsměvy. Rozhovor tentokrát zahájil Citalini:

– Á, pan hrabě Brindalini...

– Á, pan hrabě Cintalini...

– Jak je ten svět malý...!

– Zato naše velkovévodství... Ale ksakru, o tom už jsme mluvili, rozčlil se náhle Brindalini.

Cintalini pokýval hlavou a nasadil si monokl.

– Máte pravdu. Opakovat se, to nám připadá trapné. Taky prcháte?

Brindalini si také nasadil monokl a pak zdvihl obočí.

– My bychom neřekli, že prcháme. My, dejme tomu, opouštíme potápějící se loď.

Cintalini se pobaveně ušklíbl:

– Hrůza! Jako krysy... Brrr!

Brindalini kolegovi žertovně zahrozil ukazovákem:

– Ale pane hrabě! My neopouštíme loď jako krysy! My opouštíme loď jako obezřelý kapitán, který zachránil, co se dá, ale který zároveň... který prostě ví...

Cintalini ho s pochopením doplnil:

– Který ví, že může být užitečný i jinde. Mimochodem, hrabě, zachránil jste toho dost?

Přitom se podíval po kumpánových kufrech. Brindalini si také obhlédl svá zavazadla a povzdechl si:

– Je to bída, příteli. Všehovšudy pár uměleckých kousků, trochu porcelánu, sotva tucet obrazů, nějaké to stříbro, vždyť to znáte, samé harampádí. Spíš jen, aby si nad tím člověk v slzách zavzpomínal... A co vy – zachránil jste taky něco?

Závistivě se podíval na kufry a rance svého společníka. Cintalini sledoval jeho pohled a povzdechl si ještě falešněji:

– Ach, drahý hrabě! Na hotovosti tam moc nebylo, to víte sám nejlíp... A tak jen trochu toho křišťálu, půl kopy sošek, nějaký ten zlatý šperk, vždyť to znáte, samé tretky a cetky. Akorát, že si nad tím člověk ve vzpomínkách popláče... Ale když jsme u toho, nevíte, hrabě, kam se poděly goblény a perské koberce?

Brindalini se zatvářil překvapeně:

– Domnívali jsme se, že jste je zachraňoval vy. A když jste je nezachraňoval vy – a my taky ne – pak to znamená, že je zachránil...

Brindalini předvedl známé zlodějské gesto a dodal:

– Kdo?

Cintalini naznačil tentýž zlodějský pohyb a zasyčel závistivě:

– Bombelesová! Ta zmije!

V tom okamžiku se v bráně objevila vrchní dvorní dáma. Byla silně nalíčená a přezdobená šperky jako vždy – a kupodivu nevěkla žádné rance ani kufry, nic. Přes lorňon se podívala na oba rádce a roztomile se usmála:

– Ale pánové! Snad byste náš milovaný velkovévodský trůn nepouštěli právě teď, když jste nepostradatelní?

Rádci sebou škubli. Brindalini si významně odkašlal:

– Ehm, madam?! My jsme se snad přeslechli. Skutečně jste mluvila o nepostradatelnosti? V situaci, kdy...

Cintalini se hbitě přidal:

– Kdy princezna už nepotřebuje natahovací klíček a kdy se vlády ujal...

Divadelním gestem předal slovo kolegovi – a ten plynule pokračoval:

– Princ inženýr Horáček, ten inteligent?

Madam Bombelesová se ušklíbla a sklapla lorňon.

– Ano, pánové, právě teď! Protože ten inteligent je druhý velkovévoda Žán. Dokonalý hračička! Pořád by něco vynalézal! A princezna? Objevila zásobu panenek po mamá a učí se šlapat na singrovce. Před chvilkou mě požádala o kus batistu a pár bruselských krajek. Co vy na to, pánové?

Rádcové neuvěřitelně ožili. Brindalini na sebe ukázal hůlkou:

– Co na to my?

– A co na to my? ukázal na sebe hůlkou Cintalini.

Oba potouchle pokrčili rameny. Pak První nejvyšší dvorní rádce pánovitě kývl na sluhu:

- Ty tam, otrapo jeden líná, těch pár kufříčků okamžitě odneseš do našich komnat!

Také Druhý nejvyšší dvorní rádce se rozkřičel:

- Lokaji! Copak jsi hluchý, příživníku? Tyhle mé drobnosti přijdou zpátky!

Sluhové pochopili, že všechno se opět vrací do starých kolejí. Odplivli si a nevesele začali sbírat kufry, balíky a rance.

Rádcové si jich už nevšímali. Vzájemně si dávali přednost v bráně a prozpěvovali si:

Jen račte, vy jste mladší!

Ó ne, to vy jste mladší!

Jeden z nás musí začít!

A proto račte ráčit!

KAPITOLA ČTRNÁCTÁ

Vynález století, nepěkné překvapení

A teď se každý zeptá: Je tohle vůbec možné? Copak se všechno bude opakovat jako v té slavné písni „Pes jitrničku sežral, docela maličkou“?

Už to tak vypadá. Kdo by nahlédl do trůnního sálu, přesvědčil by se na vlastní oči.

Zase to tam vypadalo jako v herně. Na trůnu s erbem a všude kolem se povalovaly barevné hadříky, dráty, šroubováky, kladívka, panenky, hřebíky a kousky plechu.

Brýlatý princ se nadšeně vrtal v konstrukci, která se přední částí s reflektory podobala automobilu, zatímco zád' se stožárem a plachtou připomínala loď. Klečel na kolenou, utahoval šrouby a trochu falešně si pískal. Opravdu celý velkovévoda Žán.

Uprostřed sálu princezna usilovně šlapala na starodávném šicím stroji. Copak asi šila? Samozřejmě šaty pro panenky. Na stolcích i na podlaze jich polehávalo a posedávalo tolik, že by vystačily na hraní několika mateřským školkám. K panenkám, které „podělila“ po mamince, si už přikoupila spoustu nových – a každé z nich musela pořídít několikero nové oblečení.

I tentokrát se na blankytném nebi znenadání objevil mráček. Princ kolem sebe v pokleku zašmátral, pak si otřel brýle a rozhlédl se důkladněji. Nakonec vstal, zpřeházal všechno na trůnu, a když to nebylo nic platné, něžně, ale naléhavě zavolal na manželku:

– Mařenko...? No tak, slyšíš, miláčku, nemůžu najít štípačky, nevíš o nich?

Princezna ani nezdvihla hlavu od šití.

– Jaké štípačky?

Princ se rozčlilil a vykřikl:

– Marie! Štípačky! Na štípání! To mám snad ten drát překousnout? Hernajs už jednou!

Princezna sebou trhla a rozmrzele si postěžovala:

– Ale miláčku! Inženýre Horáčku! Zkazila jsem Finetě volány – na koktejlové blůzce! Ted' abych se s tím šila znovu.

Vstala od singrovky a konečně si všimla, že manžel v roztržitosti drží v ruce jednu z panenek – a samozřejmě za nohu. Mařenka k němu přiskočila.

– Jak to držíš Hermenegildu? Hlavou dolů! Vždyť bude chudinka blinkat!

Vyškubla mu panenku a začala ji konejšit:

– To nic... až si půjdeš hajnout, dám ti aspirínek.

Potom se jen tak levou rukou přehrábla v hadřících na šicím stroji, vylovila štípací kleště a podala je princovi.

– Jestli ty si jednou zapamatuješ, kam co položíš! Místo aby ses zamyslel, tak hned šlíš. Štípačky, pch!

Princ přijal kleště, ale ani se na ně nepodíval. Celý se chvěl pocitem nespravedlivé urážky.

– Nevím, drahoušku, jestli ti tvé vzdělání dovolí, abys to pochopila, ale já se tady v potu tváře pokouším sestrojít nesmírně užitečný dopravní prostředek. Motorovou loď na kolečkách! Vynález století!

Jako každý génus zamilovaný do svého díla se i princ rád nechal unášet vlastním nadšením. A hned se do odvážné konstrukce posadil.

– To koukáš! Ulice, parky a náměstí se budou hemžit loděmi! Zruším tyranskou nadvládu moří a řek, lodě už nebudou závislé na vodě – dochází ti to vůbec? A mimochodem, kdyby jednou přišla potopa světa, lidstvo mi bude líbat ruce!

Princ stiskl gumovou houkačku, ozval se takový spíše naříkavý zvuk, ale loď se rozjela. Pyšný vynálezce několikrát přešel kolem manželky – a už si opět spokojeně pohvizdoval.

Mařenka rychle zapomněla na pokažené volánky. Oči se jí zamilovaně rozzářily.

– No né, miláčku! Inženýre Horáčku! Já věděla, proč jsem si tě vzala! A že svezeš taky Hermenegildu, je tak rozrušená...?

My už přesně víme, co následovalo. Polichocení princ posadil Hermenegildu vedle sebe, furiantsky odhoukal celou fanfáru a dál kroužil po trůnním sále. Volantem chvílemi točil jen dvěma prsty, ale vzápětí se nad něj nakláněl jako závodník v krkolomné zatáčce.

A stejně jako kdysi velkovévodkyně Evelina i Mařenka teď nakládala do podivného vozítka další a další panenky. Samozřejmě si také zaspívala:

*Točí se dokola panenky
s očima jako dvě skleněčky
a nebojí se zatáček —
řídí princ inženýr Horáček!*

*Elfrída, Aida a Žakelína,
Karmen a Dafné, Organtýna,
Fifi, Frufru, Filoména,
pro ty další hledám jména.*

Ze své oblíbené pozorovatelny v sametových závěsech sledovali dojemný výjev naši intrikáni. Hrabě Brindalini nehtem tůkl do kožených desek s listinami.

– A teď pozor! Hop nebo trop!

Hrabě Cıntalini rozčileně sepjal ruce:

– Jenom obezřele, drahý hrabě, krajně obezřele! Je to otázka života a smrti!

Madam Bombelesová ukazovala, že drží oba palce.

Brindalini se opatrně vymotal ze závěsů. S neustálými úklonami pomalu postupoval k princovi a nabízel mu rozevřené desky:

– Jasnosti! Dovolujeme si co nejponíženěji předložit pár listin...
Očekáváme vaše velemoudré a rozhodné rozhodnutí...

Mladý panovník se zamračil, přestal si pískat, ale dokončil elegantní oblouček kolem trůnu. Zastavil před rádcem a podrážděně se na něho utrl:

– Cože...? Co to máte za pitomosti?

Brindalini v duchu zajásal a důležitě se začal probírat papíry.

– Máme tu prosím závažnou smlouvu o výměně smíšených pěveckých sborů s knížectvím Frankenstein, dále naléhavý zákon o bezplatném hnízdění polárních labutí... No a pak by tu ještě byl návrh na zvýšení našeho platu, dále návrh na zvýšení platu hraběte Cintaliniho a madam Bombelesové – to jsou ovšem samé prkotiny, jestli smím použít tak hrubého výrazu.

Princ obrátil oči ke stropu, pak zoufale pohlédl na manželku, jako by od ní čekal pomoc, a nakonec vybuchl:

– Poslyšte, hrabě! Vy nevidíte, že vynalézám? Vidíte. A když vynalézám, tak se nemůžu zabývat čím? Prkotinami! Rozhodněte si to, podepište si to a tak dále sám. Jste za to placený, ne? A nestůjte mi v cestě!

Princ inženýr Horáček varovně kvikl houkačkou, rádcé hbitě uskočil a autolod' se znovu rozjela.

Princezna Mařenka třepala ručkou a volala za panenkami:

– Pá pá... pá pá...

Brindalini na víc nečekal. Radostí celý bez sebe se vrátil za sametové závěsy ke svým kumpánům. Madam Bombelesová se uchichtla:

– Co jsem říkala, pánové? Mám takový dojem, že za Její Jasností ani chodit nemusím.

Cintalini vyprskl:

– To tedy ne! Máme to v kabele!

Brindalini rozpřáhl náruč, jako by chtěl obejmout celý svět.

– Přátelé! Život je krásný! Život jde dál!

Všichni tři se roztančili a s chutí si opět zanotovali:

*Nezkazíme švandu žádnou,
zpíváme si vesele,
na trůnu nám už zas vládnou
hrači hrači manželé.*

První nejvyšší dvorní rádce zdvihl ukazovák a pronesl se strojenou vážností:

– Dříve nebo později vynalezne princ inženýr Horáček trakař ovladatelný lidskou silou.

Druhý nejvyšší dvorní rádce se nacvičeně přidal:

– Zatím je to jen takový nápad, ale jednou mu lidstvo bude líbat ruce.

A znovu se všichni rozezpívali:

*Oddaní, až za hrob věrní,
sloužit budem vladaři.
Vždycky nepostradatelní —
ať se dílo podaří!*

Vrchní dvorní dáma si nasadila lorňon a prohlásila:

– Víte, pánové, na co se nejvíc těším? Až se jednoho krásného dne narodí princezně děťátko!

Rádcové se rozchechtali a Brindalini naznačil natahování klíčkem.

Od surového žertu byl už jen krůček ke známému vyznání:

*To by nešlo, to by nešlo,
aby nám to snažení
to či ono nevyneslo —
máme jenom jedno heslo:*

*střádej a hrab si
do vlastní kapsy,
střádej a hrab si
do vlastní kapsy!*

Opojeni jako po šampaňském, s přivřenýma očima a s hlavou v oblacích tančili teď – každý sám se sebou – valčík.

A tak si ani nevšimli komorné Amálky, která z opačného konce rozhrnovala sametové závěsy a dělala cestu urostlému četníkovi s chocholem na přílbě a puškou na rameni.

Jako první vtančil do četníkovy náruče hrabě Brindalini. Muž zákona mu hbitě nasadil želízka a jen tak na půl úst prohodil:

– Roubíček Hugo...

První nejvyšší dvorní rádce se ani nestačil probrat z překvapení – a už následoval hrabě Cintalini. Opět cvakla pouta a četník pronesl, jako by vyjmenovával žáky odměněné v nějaké sportovní soutěži:

– Rychtařík Václav...

Trojici nerozlučných přátel uzavřela vrchní dvorní dáma. Když četník ozdobil i její zápěstí ocelovými náramky, dokončil nevzrušeným hlasem svůj seznam:

– A Šlěznerová Anna. Tak to bysme měli. Prosím, panstvo.

Pak zasalutoval Amálce a popostrčil kumpány k odchodu.

Tak tomu se říká obrat! Anebo taky pád ze společenského žebříčku.

Když měli taškáři nastoupit do zamřížovaného policejního kočáru, neodolali, aby naposledy nepředvedli svou šaškovskou galantnost. Nakonec se ale oba pánové shodli, že přednost má vlastně dáma. Madam Bombelesová se jen ušklíbla:

– Ráda bych vám tu čest přenechala.

Jakmile se usadili na tvrdých kočárových lavicích, navrhl Cintalini:

– A víte co? My... teda já si myslím, že té komedie můžeme prozatím nechat. V kriminále se všechno srovná a každý s každým si tyká. Takže já jsem Venca.

– Zlatá slova, připojil se Brindalini-Roubíček. – Říkej mi Hugo, Václave. A co ty, Andulo, ty se k nám nepřidáš?

– To víte, že jo, kluci moji kudrnatí. V arestu musíme držet pěkně pohromadě, řekla vesele Anča Dlouhoprsták.

Cintalini se zamyslel:

– No, přátelé, pár let budeme ve vězení lepit pytlíky nebo okopávat karfiol – a pak se uvidí.

Brindalini přikývl:

– Moje řeč, Venco. Jednou nás pustí – a potom tradá, třeba se najde další velkovévodství, kde bude zapotřebí našich moudrých rad a obětavých služeb. Může být i malilinkaté, jen když tam bude zámek a v zámku dobrá kuchyně. O státní pokladně se nemluví, to je samozřejmé – u vás jako u nás, to víte, jižní krev, he he.

Cintalini spiklenecky přimhouřil oko:

– Zapomínáš na dětinského panovníka, milý Hugo. Ten je základní podmínkou!

– A co ušmudlaná švadlenka? zasmála se madam Bombesová. – Taková, co se neobejde bez urozené, až za hrob věrné vrchní dvorní dámy?

Všichni tři se rozvihňali jako za starých dobrých časů, a přestože měli na ruku želízka, laškovně se poštuchovali.

Četník s puškou, který je v rohu kočáru hlídal, jen udiveně kroutil hlavou.

KAPITOLA PATNÁCTÁ, POSLEDNÍ

Ukázkový školní výlet, inzerát je zbytečný

Tak tohle je opravdu divný závěr příběhu. Správná pohádka má přece skončit svatbou – a my se loučíme tím, že intrikáni se vezou do vězení. Kdyby si ti potouchlíci alespoň zoufali! Kdyby fňukali a vzájemně si vyčítali, kdo za to víc může, kdo začal první a vůbec! Ale kdepak, oni se i s pouty na rukou vesele baví! Jsou zkrátka nenapravitelní.

A co na to nový panovník, princ inženýr Horáček? Co na to princezna Mařenka? No co by – nic. Mladí manželé si totiž celé té patálie ani nevšimli.

Brýlatý princ využíval své inteligence k dalšímu zdokonalování autolodi, ale hlavou se mu už honily nové, odvážné a převratné nápady. Uvažoval třeba o neprůstřelné síťce na motýly, raketovém lapači ulétlých papírových draků nebo zvláštním psím obleku, ve kterém by hlídací vlčák vypadal jako sádrový, takže by úplně pletl každého zloděje.

Starožitné vitríny a skříně, kde dřív stávaly všelijaké vázičky, talířky a porcelánové figurky, přeměnil princ v užitečné police na náradí a šroubky. Pro dvorní knihovnu objednával spousty tlustých knih o vynálezech, četl si v nich celé večery – a rozčílil se pokaždé, když zjistil, že nějaký vykuk měl úplně stejný vynalézací nápad dávno před ním.

Mařenka neúnavně šila šaty pro panenky, trápila se s malinkými poutky, knoflíky a zipy, ale brzy dosáhla takové zručnosti, že se její výtvary mohly posílat rovnou na výstavu. Přitom neustále vymýšlela nová a nová jména novým a novým panenkám.

Když se jí občas zasekl šicí stroj, požádala o radu manžela, třebaže si ledacos uměla opravit sama. Ale ráda mu poskytla příležitost, aby se shovívavým úsměvem prohodil:

– Prosím tě, jdi od toho, ty moje nemehlo. Kdepak ženská!

Po rádcích a vrchní dvorní dámě se manželům rozhodně nestýskalo. A také je ani ve snu nenapadlo, že by si za ně mohli pořídit náhradu. Prostě tři taškáři zmizeli – a nikdo je nepostrádal.

Zajímavější ovšem bylo, že v Malém velkovévodství vlastně nikdo nepostrádal ani panovnickou rodinu. Princ inženýr Horáček přece dělal všechno možné, jenom ne to, co dělat měl. Princ nepanoval, nevládl. A vadilo to někomu? Nevadilo.

Život v Malém velkovévodství si běžel po svém. Pekaři pekli makové housky, muzikanti vyhrávali, kováři kovali podkovy pro kočárové koně, papírníci prodávali papír a básníci na ten papír psali básničky.

V zámku uklízečky uklízely a kuchaři vařili, v parku zahradníci kropili záhony a stříhali růže.

Jenom někdy si lidé ve výletní restauraci Březový hájek vzpomněli nad sklenicí piva na princeznu Mařenku, která bývala na klíček, a na prince inženýra Horáčka, ze kterého se vyklubal stejný hračička jako velkovévoda Žán blahé paměti.

A tehdy si ti dobří občané rádi zažertovali podobně jako kdysi intrikáni Brindalini, Citalini a madam Bombelesová. Se smíchem totiž uvažovali, jaké to bude, až se jednou princezně narodí malý princ nebo malá princezna. Mnozí tvrdili – jako bývalí rádcové –, že dítě bude zase na klíček. Ale jiní jim odporovali:

– Kdepak, přátelé, pokrok jde mílovými kroky vpřed i v Malém velkovévodství. Příští následník trůnu bude na baterie!

Jaké dítě se v panovnické rodině narodí, to zatím není známo. Zato se ví něco jiného.

Jednoho dne přijely před tepanou bránu velkovévodského zámku dva kočáry, každý tažený párem bílých koní.

Z prvního kočáru vystoupili dva řemeslníci se štaflemi a z druhého komorná Amálie s podlouhlou deskou. Mládenci vyšplhali na štafle a za pomoci nýtů, bowdenových lanek, univerzálního lepidla, svářecí soupravy, propisky a potápěčských brýlí upevnili pod zlacený erb a nápis MALÉ VELKOVÉVODSTVÍ desku, kterou jim Amálka podala. Na desce byl další nápis:

MUZEUM HRAČEK

Josef Hanzlík
O princezně na klíček

Ilustrace na obálce Olivia Jester/Needpix.com
Redakce Markéta Teuchnerová

Vydala Městská knihovna v Praze
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. elektronické vydání
Verze 1.0 z 15. 6. 2020

ISBN 978-80-274-0896-2 (epub)
ISBN 978-80-274-0897-9 (pdf)
ISBN 978-80-274-0898-6 (prc)